

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

กลไกในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน

(โครงการ “การมีส่วนร่วมของประชาชนและ
กลไกในการลดผลกระทบด้านลบจากการทำความตกลงการค้าเสรี”)

เสนอต่อ

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

โดย

สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ

มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

กันยายน 2549

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

กลไกในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน

ชุดโครงการ “การมีส่วนร่วมของประชาชนและ
กลไกในการลดผลกระทบด้านลบจากการทำความตกลงการค้าเสรี”

คณะผู้วิจัย

1. ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
2. ดร. เดือนเด่น นิคมบริรักษ์	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
3. นายธราธร รัตนนฤมิตศร	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
4. นายวรศุลย์ ตุลารักษ์	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
5. น.ส. สรนา บุญบรรลุ	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
6. นายณัฐวุฒิ ลักษณะบัญญัติกุล	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
7. นายวรพงษ์ สงวนจิตร	มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปผู้บริหาร

ถึงแม้ว่าความตกลงการค้าเสรี (FTA) ระหว่างประเทศไทยและประเทศต่างๆ จะมีส่วนช่วยให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและการจ้างงานที่มากขึ้น แต่ที่ผ่านมา ภาคประชาสังคมและประชาชนจำนวนมากได้แสดงท่าทีคัดค้านการทำความตกลงการค้าเสรีด้วยสาเหตุต่างๆ อันได้แก่ ความเข้าใจผิด เนื่องจากไม่ได้รับข้อมูลและคำอธิบายที่ถูกต้องในหลายเรื่อง ความไม่เชื่อว่าการตกลงการค้าเสรีจะทำให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงต่อประเทศ ความแตกต่างของอุดมการณ์ทางความคิดหรือโลกทัศน์ ความเชื่อในยุทธศาสตร์การพัฒนาที่แตกต่างกัน ความวิตกกังวลต่อความไม่พร้อมในการเจรจาและความวิตกกังวลว่าจะได้รับผลกระทบในแง่ลบจากข้อตกลงในบางด้าน ฯลฯ

ปัญหาดังกล่าวได้ถูกขยายให้ลุกลามมากขึ้นจนกลายเป็นความขัดแย้งจากการที่กระบวนการทำความตกลงที่ขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง การขาดการเปิดเผยข้อมูลแก่ประชาชนอย่างเพียงพอ และการขาดการวางกลไกในการสนับสนุนให้เกิดการปรับตัวของผู้ได้รับผลกระทบ และการขาดความช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ

เพื่อช่วยร่วมแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการชุดโครงการ “การมีส่วนร่วมของประชาชนและกลไกในการลดผลกระทบด้านลบจากการทำความตกลงการค้าเสรี” โดยได้แบ่งการดำเนินการออกเป็น 4 โครงการ รายงานฉบับนี้จะนำเสนอผลการดำเนินการโครงการในส่วนที่เกี่ยวกับกลไกการให้ข้อมูลแก่ประชาชน

ในระหว่างดำเนินการโครงการดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ การให้ข้อมูลโดยตรงแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนา และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ ในภาพรวมแล้ว คณะผู้วิจัยประเมินว่าการดำเนินการให้ข้อมูลดังกล่าวประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาจากผลการตอบรับที่ดีจากประชาชน ซึ่งสามารถวัดได้จากจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ที่มีมากกว่า 27,000 ครั้ง และจำนวนผู้เข้าร่วมการสัมมนาในแต่ละเวทีที่จัดขึ้น นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยอีก 3 โครงการมาก

เมื่อได้ศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในต่างประเทศ คณะผู้วิจัยพบว่าปัญหาความขัดแย้งดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นเฉพาะในประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ เท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นแม้ในประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น ประเทศแคนาดาและออสเตรเลียด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ ปัญหาของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเจรจาการค้าต่างประเทศ มักเกี่ยวข้องกับบทบาทที่จำกัดของรัฐบาลในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหารในการเจรจาการค้าดังกล่าว เช่นในกรณีของออสเตรเลีย รัฐธรรมนูญของออสเตรเลียกำหนดให้อำนาจในการทำความตกลงทางการค้า

ระหว่างประเทศเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร รัฐสภามีหน้าที่เพียงให้ความเห็นชอบความตกลงและผ่านกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้น บทบาทที่ถูกจำกัดดังกล่าวทำให้ รัฐสภาออสเตรเลียเข้ามามีบทบาทเกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีระหว่างออสเตรเลียและสหรัฐ (AUSFTA) หลังจากที่รัฐบาลได้ลงนามในความตกลงไปแล้ว และไม่สามารถให้ข้อมูลแก่ผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอที่เกิดขึ้นในกรณีของออสเตรเลีย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ในประเทศไทยก็คือการบัญญัติกฎหมายการค้าซึ่งกำหนดจุดประสงค์ในการเจรจาการค้าและความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับรัฐสภา เช่นเดียวกับ Trade Act ของสหรัฐ ซึ่งกำหนดให้รัฐบาลต้องแจ้งให้รัฐสภาทราบก่อนเริ่มการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ และต้องขอความเห็นชอบจากรัฐสภาหลังเจรจาเสร็จสิ้น บทบาทดังกล่าวของรัฐสภาจะทำให้เกิดกลไกที่มีฐานะทางกฎหมายในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน ซึ่งจะมีประสิทธิภาพในทางปฏิบัติ โดยรัฐสภาสามารถใช้กระบวนการปรึกษาสาธารณะ (public consultation) ในการเปิดเผยข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างกว้างขวาง ควบคู่ไปกับกลไกของการให้ข้อมูลและรับฟังความคิดเห็นของรัฐบาล

Executive Summary

Thailand has concluded several free trade agreements (FTAs) with a number of its trading partners, including China, India, Australia and New Zealand. It is also in the process of negotiating or concluding FTAs with Japan and the US. As suggested by economic models, such FTAs are likely to contribute to economic growth and job creation, at least in the aggregate level. However, there has been strong resistance by NGOs and the general public against these FTAs. The resistance can be attributed to a number of reasons, ranging from pure misunderstandings resulted from insufficient information dissemination or explanation by the government, the belief that the net benefit of FTAs is negative, the differences in ideologies or worldviews, the preferences for different national development strategies, just to name a few.

The opposition against FTAs has occasionally escalated to political and social conflicts. The conflicts are then aggravated by the lack of broad public participation in the negotiation process, the insufficiency of information disseminated and the lack of effective mechanisms to reduce the negative impacts of those adversely affected.

The goal of this project is to promote public participation in FTAs. During the past two-year term of the project, our research team has been actively involved in information dissemination aiming at promoting public participation in FTAs. In particular, we have created a specialized website (www.ftadigest.com), organized and participated in about 50 seminars, public lectures and training courses in Bangkok and three provinces. We have also held a number of press conferences, and published a series of articles in the Bangkok Biz News, a leading local newspaper.

Overall the audiences have been very receptive. For example, our FTA Digest website has been accessed about 27,000 times with over 280,000 pages viewed during its one year operation. The three provincial seminars were well attended by local businesses, academicians, students and those who were interested in FTAs. The seminars were broadcasted by local radios and cable television stations. Our Bangkok seminars were usually fully packed and their contents were covered in considerable detail in national newspapers, radios and televisions.

As indicated by our activities, there has been a great demand for information related to the substances and the impacts of FTAs among the general public. However, detailed information related to the ongoing negotiations is usually withheld by governmental agencies on the ground of confidentiality. Similar problems have also been experienced in other countries, including developed countries such as Canada and Australia. In many cases, it is found that the lack of public participation is closely related to the minor role played by the parliaments in the scrutinizing the agreements. In other words, where the parliament is given limited roles in supervising trade negotiations, information related to FTAs tends to be disseminated in a limited manner and the public is deprived of its rights to be consulted.

Thus a key solution for enhancing public participation in FTA negotiations is to provide greater roles to the parliament. In the case of Thailand, this will involve amending the Constitution and enacting a new law similar to the US Trade Act of 2002. Equipped with an authority to scrutinize and approve the draft agreements, the parliament can then become an effective channel to disseminate information related to the agreements and a forum for public consultation.

	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร.....	i
Executive Summary.....	iii
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 หลักการและเหตุผล.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	2
1.3 ขอบเขตในการวิจัย	3
1.4 คณะผู้วิจัย	4
บทที่ 2 การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนในประเทศไทย.....	5
2.1 การเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์.....	5
2.2 การให้ข้อมูลโดยตรงแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนา.....	29
2.3 การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ	34
2.4 บทสรุปการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนโดยคณะผู้วิจัย	37
บทที่ 3 การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนในต่างประเทศ:	
กรณีศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศแคนาดา.....	38
3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการค้าของประเทศต่างๆ.....	38
3.2 ประสบการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศแคนาดา	41
3.3 บทเรียนจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้า ของแคนาดา และข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย	44
บทที่ 4 การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนในต่างประเทศ:	
กรณีศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศออสเตรเลีย	45
4.1 ประสบการณ์การมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศออสเตรเลีย	45
4.1.1 สภาพปัญหา.....	45
4.1.2 ลักษณะพิเศษของความตกลงทางการค้าระหว่างประเทศ	46
4.1.3 การทำสนธิสัญญาและกระบวนการทางรัฐสภา	47
4.1.4 การปฏิรูปกระบวนการทำสนธิสัญญาปี 1996	48
4.1.5 ข้อเสนอที่ผ่านมาของรัฐสภา	49
4.1.6 การปรึกษาหารือกับรัฐบาลท้องถิ่น	50
4.1.7 การศึกษาโดยคณะวิจัยที่เป็นอิสระ	51
4.2 บทเรียนจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้าของ ออสเตรเลีย และข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทย.....	51
เอกสารอ้างอิง.....	54

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก การสัมมนาสาธารณะเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับผลกระทบและแนวโน้ม

การปรับตัวของภาคธุรกิจไทยจากการเปิดเสรีทางการค้า ที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี..... 55

ภาคผนวก ข การสัมมนา VIP Talk: FTA กับนักธุรกิจภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ที่จังหวัดนครราชสีมา 75

ภาคผนวก ค การสัมมนาผลกระทบ FTA ต่อประเทศไทยและผู้ประกอบการไทย

ที่จังหวัดอุดรธานี 97

ภาคผนวก ง การสัมมนาการมีส่วนร่วมของประชาชนและกลไกในการลดผลกระทบด้านลบ

จากการทำความตกลงการค้าเสรี ที่กรุงเทพฯ..... 98

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 เว็บไซต์ที่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ FTA ในปัจจุบัน	5
ตารางที่ 2.2 สรุปสถิติการใช้งานของเว็บไซต์ http://www.ftadigest.com	26
ตารางที่ 2.3 หน้าเว็บเพจของ http://www.ftadigest.com ที่มีผู้เข้าชม สูงสุด 10 อันดับแรก ประจำเดือนสิงหาคม 2549.....	27
ตารางที่ 2.4 ผู้เข้าชมที่เปิดดูหน้าเว็บเพจต่างๆ ในเว็บไซต์ http://www.ftadigest.com สูงสุด 30 อันดับแรก ประจำเดือนสิงหาคม 2549.....	28
ตารางที่ 2.5 ช่องทางในการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ http://www.ftadigest.com ในช่วงที่ผ่านมา	29
ตารางที่ 2.6 งานสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า ที่คณะผู้วิจัย ได้จัดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา.....	30
ตารางที่ 2.7 หัวข้อบรรยายและการประชุมของคณะผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ผ่านมา	31
ตารางที่ 2.8 บทความที่เผยแพร่ผ่านสื่อในช่วงที่ผ่านมา	35
ตารางที่ 3.1 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้า	39
ตารางที่ 3.2 กลไกการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ที่สำคัญของแคนาดา.....	43

	หน้า
รูปที่ 2.1	ผังโครงสร้าง (site map) ของเว็บไซต์ http://www.ftadigest.com 7
รูปที่ 2.2	เว็บเพจหน้าแรกของเว็บไซต์..... 9
รูปที่ 2.3	เว็บเพจแสดงหัวข้อข่าว..... 10
รูปที่ 2.4	เว็บเพจแสดงรายละเอียดของข่าว..... 10
รูปที่ 2.5	เว็บเพจแสดงหัวข้อข่าวเชิงวิเคราะห์..... 11
รูปที่ 2.6	เว็บเพจแสดงรายละเอียดของข่าวเชิงวิเคราะห์..... 11
รูปที่ 2.7	(ก-ข): เว็บเพจแสดงปฏิทินการเจรจา FTA ของรัฐบาลไทย 12
รูปที่ 2.8	(ก-ข): เว็บเพจแสดงคู่มือประชาชนด้าน FTA..... 13
รูปที่ 2.9	เว็บเพจแสดงคำถามที่พบบ่อย (FAQ) 14
รูปที่ 2.10	เว็บเพจแสดงความหมายของคำศัพท์ 14
รูปที่ 2.11	เว็บเพจแสดงประวัติบุคคลที่น่าสนใจ 15
รูปที่ 2.12	(ก-ข): เว็บเพจแสดงยุทธศาสตร์ในการเจรจา FTA 16
รูปที่ 2.13	(ก-ข): เว็บเพจแสดงประเด็นการเจรจาและผลกระทบ 17
รูปที่ 2.14	(ก-ข): เว็บเพจแสดงบทสัมภาษณ์..... 18
รูปที่ 2.15	(ก-ข): เว็บเพจแสดงบทความสั้น 19
รูปที่ 2.16	(ก-ข): เว็บเพจแสดงงานวิจัยของ TDRI 20
รูปที่ 2.17	(ก-ข): เว็บเพจแสดงงานวิจัยจากต่างประเทศ..... 21
รูปที่ 2.18	เว็บเพจแสดงหนังสือที่น่าสนใจ..... 22
รูปที่ 2.19	เว็บเพจแสดงเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง..... 22
รูปที่ 2.20	เว็บเพจแสดงหน้าสำหรับสมัครสมาชิก..... 23
รูปที่ 2.21	เว็บเพจแสดงวัตถุประสงค์และที่มาของเว็บไซต์ 23
รูปที่ 2.22	เว็บเพจแสดงหน้าสำหรับส่งคำแนะนำหรือข้อสงสัยมายังคณะผู้วิจัย 24
รูปที่ 2.23	จำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ http://www.ftadigest.com ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 ถึง สิงหาคม 2549 [http://www.statcounter.com] 25
รูปที่ 3.1	รูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้าของแคนาดา 42

1.1 หลักการและเหตุผล

รัฐบาลไทยมีนโยบายอย่างชัดเจนในการเปิดการเจรจาความตกลงการค้าเสรีในระดับทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ โดยในปัจจุบัน ประเทศไทยกำลังอยู่ในระหว่างการเจรจาเพื่อเปิดเสรีทางการค้าในระดับทวิภาคีกับประเทศต่าง ๆ หลายประเทศ เช่น จีน ออสเตรเลีย อินเดีย ญี่ปุ่น สหรัฐ เปรู และบราซิล

ในด้านหนึ่ง ความตกลงการค้าเสรีที่จะเกิดขึ้น จะช่วยให้ผู้ส่งออกไทยสามารถเข้าถึงตลาดของประเทศคู่ค้าได้ดีกว่าผู้ประกอบการในประเทศคู่แข่ง ซึ่งช่วยกระตุ้นให้เกิดการขยายตัวของการส่งออก การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและการจ้างงาน อย่างไรก็ตาม ในอีกด้านหนึ่ง การเปิดเสรีทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้ประเทศไทยต้องยกเลิกเงื่อนไขในการปกป้องการแข่งขันจากต่างประเทศ ซึ่งส่งผลให้ผู้ประกอบการ โดยเฉพาะผู้ประกอบการรายย่อย แรงงานและเกษตรกรในประเทศต้องปรับตัวอย่างรวดเร็วจากการแข่งขันที่เพิ่มขึ้น

ดังนั้น แม้ว่าการค้าเสรีอาจจะนำมาซึ่งผลประโยชน์โดยรวมต่อประเทศไทยก็ตาม ผลกระทบในด้านลบที่เกิดขึ้นอาจทำให้เกิดการกระจายรายได้ที่แย่ง และอาจส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองอย่างกว้างขวาง หากผู้ประกอบการ เกษตรกรและประชาชนที่ได้รับผลกระทบไม่ได้รับทราบข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กระบวนการในการกำหนดนโยบายไม่มีกลไกในการถ่วงดุลและตรวจสอบที่จำเป็น และภาครัฐไม่มีการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสม นอกจากนี้ กระบวนการเปิดเสรีทางการค้าในบางลักษณะอาจทำให้เกิดการผูกขาดในบางสาขาโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอีกด้วย

การวิจัยในชุดโครงการนี้มีจุดประสงค์เพื่อสนับสนุนให้กระบวนการเปิดเสรีทางการค้าของประเทศไทยเป็นกระบวนการที่มีความโปร่งใส และมีส่วนร่วมจากภาคต่าง ๆ ของสังคมมากขึ้น เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบสามารถปรับตัวได้ทันเวลา และประเทศไทยได้ประโยชน์จากการทำความตกลงทางการค้าที่จะเกิดขึ้นมากที่สุด โดยผ่านการให้ข้อมูลต่อสาธารณะชนที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ หรือการวิเคราะห์ทางวิชาการรองรับ

การวิจัยในชุดโครงการนี้จะหนุนเสริมกับการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าที่ภาครัฐว่าจ้างให้หน่วยงานต่าง ๆ ศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่มุ่งเน้นศึกษาในประเด็นการหาข้อมูลเพื่อกำหนดท่าทีในการเจรจาต่าง ๆ ในแต่ละเรื่อง แต่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการรับรู้และการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเปิดเสรีทางการค้ามากนัก อันเนื่องมาจากข้อจำกัดต่าง ๆ

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบของการเปิดเสรีทางการค้าในต่างประเทศ ทั้งผลกระทบโดยภาพรวมและผลกระทบต่อธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก แรงงาน และเกษตรกร
2. เพื่อให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจการค้าเสรีแก่ผู้ประกอบการรายย่อย เกษตรกร องค์กรพัฒนาเอกชน แรงงาน หน่วยงานด้านนิติบัญญัติ และประชาชนทั่วไป เพื่อให้สามารถปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง และสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดนโยบายการเปิดเสรีทางการค้าได้ดีขึ้น
3. เพื่อศึกษาทางเลือกในการออกกฎหมายรองรับการทำความเข้าใจการค้าเสรี ที่จะมี ความสมดุลต่อความคล่องตัวของฝ่ายบริหาร กับการตรวจสอบโดยรัฐสภาและการมีส่วนร่วมของประชาชนทั่วไป
4. เพื่อศึกษาทางเลือกในการกระจายผลประโยชน์จากการทำความเข้าใจการค้าเสรีให้มีความ สมดุลมากขึ้น โดยนำเสนอกลไกในการชดเชยให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบในด้านลบ และสนับสนุนการปรับตัวของผู้ประกอบการรายย่อย เกษตรกร แรงงาน และ กลุ่มผู้บริโภค

จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น การวิจัยในชุดโครงการนี้ประกอบด้วยเนื้อหาและ กิจกรรม 4 ส่วนคือ

1. การศึกษาประสบการณ์ของผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีในต่างประเทศ
2. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน
3. การนำเสนอกลไกในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหารในการเจรจา
4. การนำเสนอกลไกสนับสนุนการปรับตัวหรือชดเชยทางสังคม เพื่อกระจายผลประโยชน์ จากการทำความเข้าใจการค้าเสรีให้มีความสมดุลมากขึ้น

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นส่วนหนึ่งของชุดโครงการดังกล่าว โดยมีขอบเขตครอบคลุมกิจกรรมการ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

ในงานวิจัยชิ้นนี้ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมคือ

1. การจัดทำเว็บไซต์เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนผู้สนใจ ทั้งนี้ เนื้อหาที่จะเผยแพร่ในเว็บไซต์จะประกอบไปด้วยข้อมูลดังต่อไปนี้
 - ข่าวที่เกี่ยวข้องกับการเจรจา FTA ที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย
 - สรุปรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - บทความเสนาอุมมองและความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ อย่างทันต่อเหตุการณ์
 - บทสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในประเด็นที่น่าสนใจ
 - การเชื่อมโยงไปสู่เว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - การรับข้อเสนอแนะและคำถามจากประชาชน
2. การจัดสัมมนาสรุปข้อมูลความคืบหน้าการเจรจาความตกลงการค้าเสรีประจำไตรมาส หรือการให้ข้อมูลแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษ เช่น หน่วยงานด้านนิติบัญญัติ องค์กรพัฒนาเอกชน หน่วยงานด้านประชาสังคมอื่นๆ กลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก ตลอดจนเกษตรกร และผู้ใช้แรงงาน
3. การเป็นวิทยากรให้ความรู้ความเข้าใจและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีในเวทีต่างๆ
4. การเผยแพร่บทวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อต่างๆ
5. การศึกษาแนวทางที่รัฐบาลของประเทศต่างๆ ให้ข้อมูลแก่ประชาชนของตน
6. การจัดทำข้อเสนอแก่ภาครัฐถึงรูปแบบในการให้ข้อมูลเพื่อสนับสนุนให้ภาคประชาชนสามารถเข้าร่วมในกระบวนการเจรจาการค้าเสรี ทั้งในช่วงก่อนการเจรจา และช่วงระหว่างการเจรจา

1.4 คณะผู้วิจัย

ดร. สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์
ดร. เตือนเด่น นิคมบริรักษ์
ดร. วรวรรณ ชาญด้วยวิทย์
ดร. จันทจิรา เอี่ยมมยุรา
ดร. ชาติชาย เชษฐสุขมน
นายธราธร รัตนนฤมิตร
นายวรุตม์ ตูลารักษ์
นายพัชณยุทธ์ ศานติยานนท์
น.ส. สรนา บุญบรรลุ
น.ส. สุวิมล พักทอง
นายณัฐวุฒิ ลักษณะนาปัญญากุล
นายวรพงษ์ สงวนจิตร

หัวหน้านักวิจัย
นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์การค้าระหว่างประเทศ
นักวิจัยด้านเศรษฐศาสตร์แรงงานและสวัสดิการสังคม
นักวิจัยด้านกฎหมายมหาชน
นักวิจัยด้านกฎหมายมหาชน
ผู้ช่วยนักวิจัย
ผู้ช่วยนักวิจัย
ผู้ช่วยนักวิจัย
ผู้ช่วยนักวิจัย
ผู้ช่วยนักวิจัย
ผู้บริหารเว็บไซต์
ผู้บริหารเว็บไซต์

บทที่ 2 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน ในประเทศไทย

ที่ผ่านมา กลไกการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนในประเทศไทย มักจะดำเนินการผ่าน 3 ช่องทางหลัก อันได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ การให้ข้อมูลโดยตรงแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนา และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ ในบทนี้ คณะผู้วิจัยจะได้สรุปกลไกการให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน ทั้งในส่วนที่คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการตามโครงการนี้และที่หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการ

2.1 การเผยแพร่ข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์

ในปัจจุบัน มีหน่วยงานหลายแห่งทั้งหน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน ได้จัดทำเว็บไซต์เพื่อเผยแพร่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้า (ดูตารางที่ 2.1 ประกอบ) เว็บไซต์ส่วนใหญ่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสถานะการเจรจาล่าสุดของประเทศไทย และข่าวจากหนังสือพิมพ์ต่างๆ ในประเทศไทย

ตารางที่ 2.1 เว็บไซต์ที่เผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับ FTA ในปัจจุบัน

เว็บไซต์	URL	เนื้อหา
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์	www.thaifita.com	นำเสนอสถานะในการเจรจาและรายละเอียดของความตกลงการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ รวมทั้งผลการวิจัยที่ให้การสนับสนุนโดยกระทรวงพาณิชย์
สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (JTEP) กระทรวงการต่างประเทศ	www.mfa.go.th/itepa	นำเสนอข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจระหว่างไทย-ญี่ปุ่น
กลุ่มงานเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ กระทรวงการต่างประเทศ	www.mfa.go.th/tusfta	นำเสนอข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทย-สหรัฐฯ
กลุ่มศึกษาเพื่อติดตามและประเมินผลการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี โดยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)	www.ftamonitoring.org	นำเสนอข่าวจากสื่อมวลชนในประเทศไทย และผลการวิจัยที่ผ่านมา
กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)	http://www.ftawatch.org	นำเสนอข่าวจากสื่อมวลชนในประเทศไทย และความคิดเห็นในมุมมองขององค์กรพัฒนาเอกชน

เว็บไซต์	URL	เนื้อหา
โครงการจับกระแสดงการค้าโลก (WTO Watch)	http://www.thailandwto.org	นำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับการเจรจาการค้าระหว่างประเทศ งานวิจัยและบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การค้าเสรี และกระดานข่าวแสดงความคิดเห็น
US-ASEAN Business Council	www.tusbc.org/#read	เน้นการเจรจาความตกลงการค้าเสรีระหว่างไทยและสหรัฐ

ส่วนเว็บไซต์ที่คณะผู้วิจัยและคณะผู้พัฒนาเว็บไซต์ได้จัดทำขึ้นจะเน้นการให้ข้อมูลที่แตกต่างจากเว็บไซต์อื่นๆ โดยเฉพาะข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลการวิจัยและข่าวสารในต่างประเทศ ตลอดจนบทวิเคราะห์โดยคณะผู้วิจัย

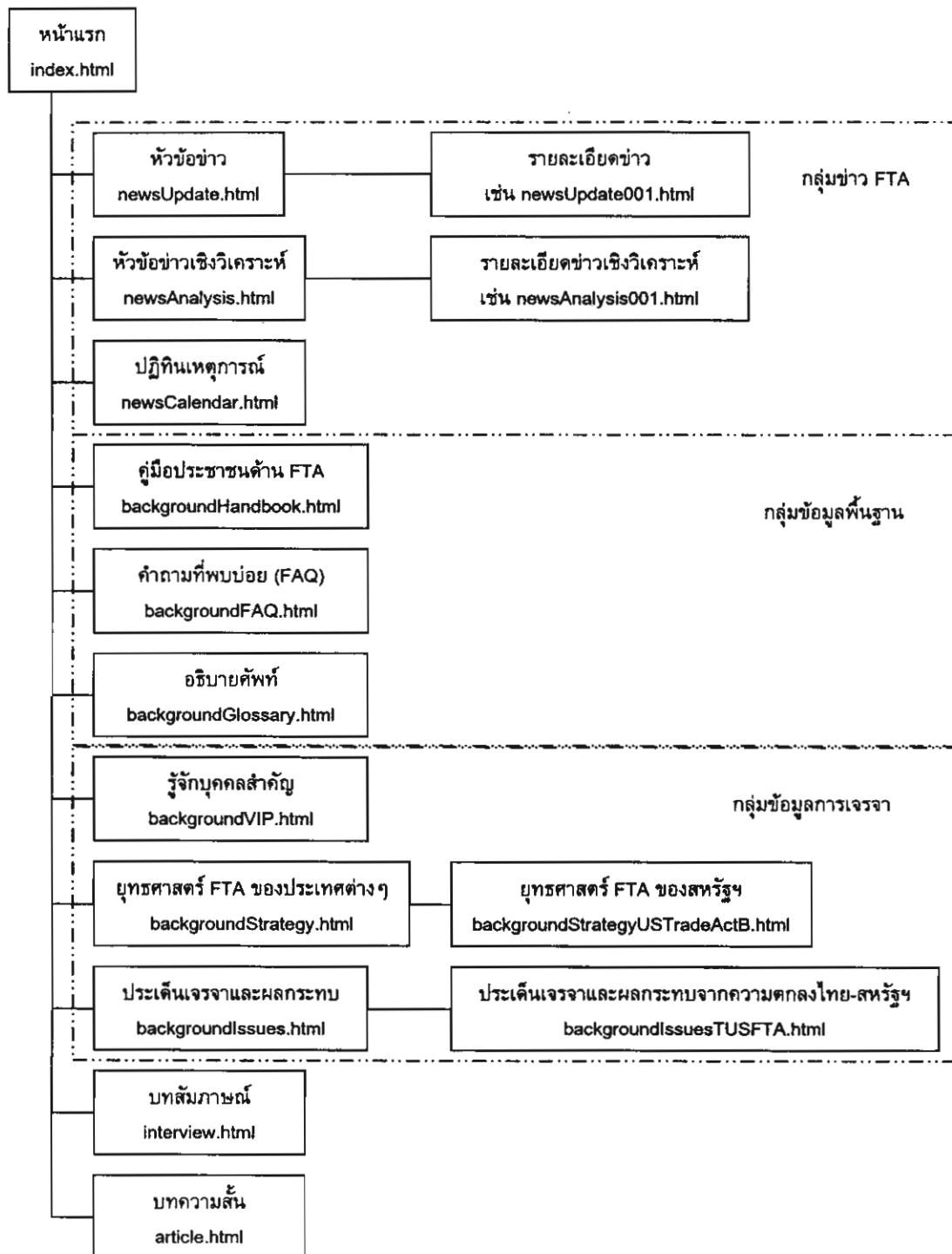
ในการจัดทำเว็บไซต์ คณะผู้วิจัยได้มอบหมายให้คณะผู้พัฒนาเว็บไซต์มีอาชีพทำการออกแบบ เพื่อให้เว็บไซต์มีความสวยงามและง่ายต่อการใช้งาน ภายใต้แนวคิดในการออกแบบ (design theme) ที่ดูสบายตา น่าสนใจ และมีความน่าเชื่อถือ ในขณะที่คณะผู้วิจัยจะเป็นผู้จัดเตรียมเนื้อหาต่างๆ ในเว็บไซต์ให้

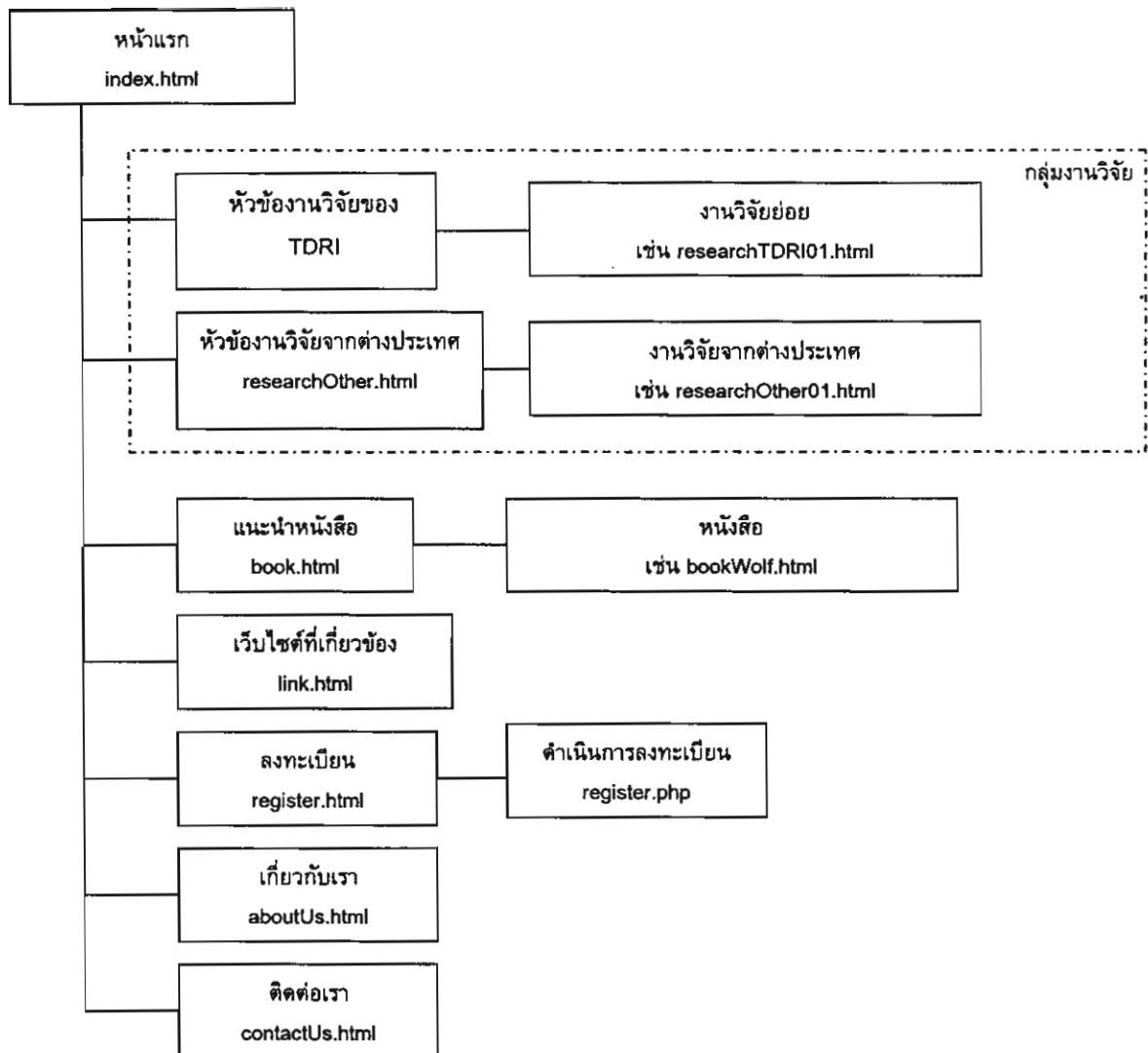
เว็บไซต์ดังกล่าวได้เปิดให้ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าชมได้ที่ <http://www.ftadigest.com> โดยหลังจากที่ได้เปิดตัวเว็บไซต์ไปเมื่อวันที่ 11 กรกฎาคม 2548 คณะผู้วิจัยได้เพิ่มเติมและปรับปรุงเนื้อหาที่น่าสนใจลงในเว็บไซต์อย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลาการดำเนินการโครงการ

ผังโครงสร้างและเนื้อหาในเว็บไซต์

ในด้านเนื้อหาต่างๆ ในเว็บไซต์นั้น คณะผู้วิจัยได้มีการเพิ่มเติมและปรับปรุงเนื้อหาอย่างต่อเนื่อง จนถึงปัจจุบัน เว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> มีเนื้อหารวมทั้งหมดประมาณกว่า 1,000 หน้าเว็บเพจ ภายใต้ผังโครงสร้าง (site map) ดังแสดงในรูปที่ 2.1 ส่วนรูปที่ 2.2-2.22 แสดงหน้าตาของเว็บเพจต่างๆ ในเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com>

รูปที่ 2.1 ผังโครงสร้าง (site map) ของเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com>

หัวข้องานวิจัยของ
TDRI

งานวิจัยย่อย
เช่น researchTDRI01.html

หัวข้องานวิจัยจากต่างประเทศ
researchOther.html

งานวิจัยจากต่างประเทศ
เช่น researchOther01.html

กลุ่มงานวิจัย

แนะนำหนังสือ
book.html

หนังสือ
เช่น bookWolf.html

เว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
link.html

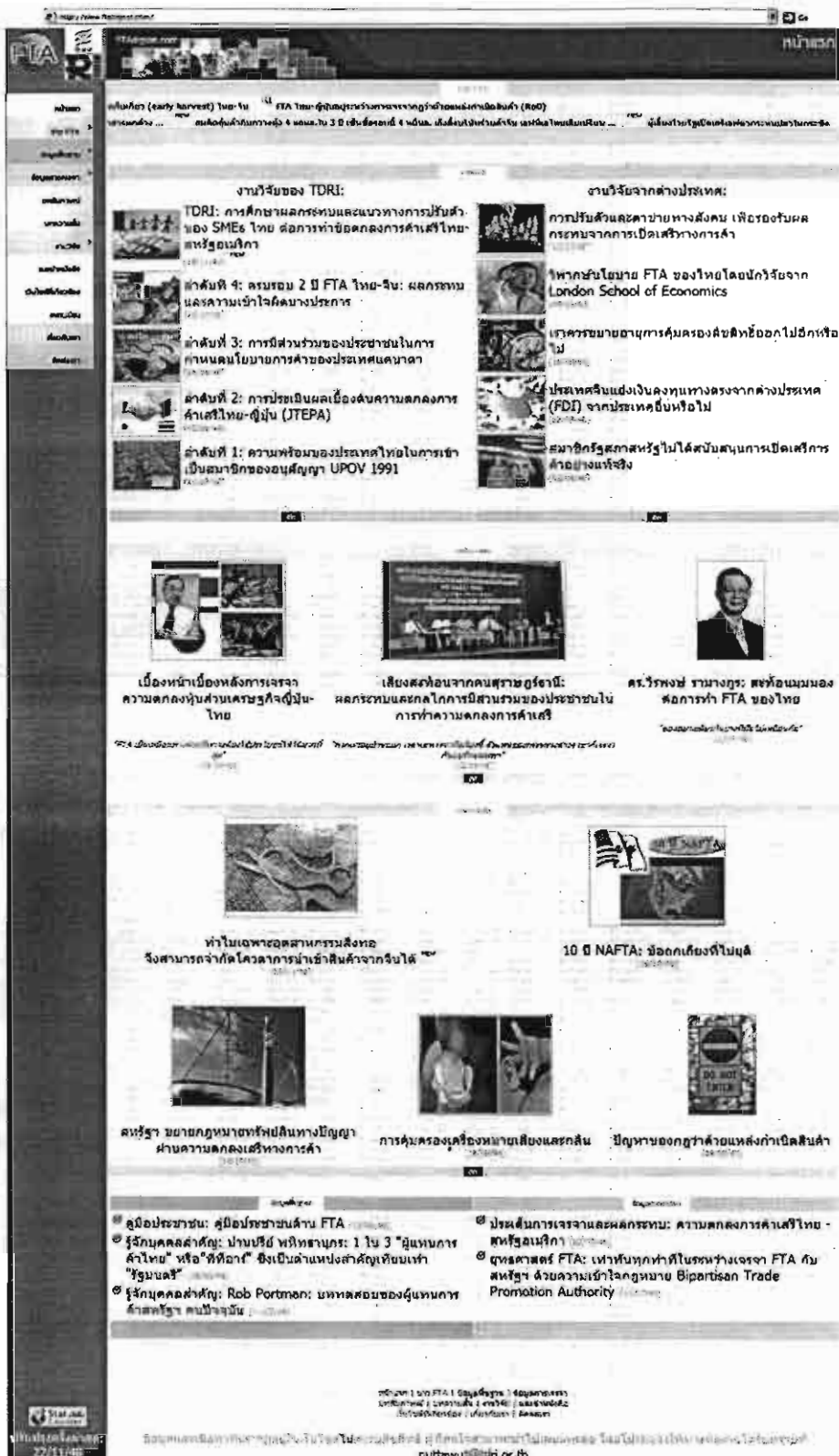
ลงทะเบียน
register.html

ดำเนินการลงทะเบียน
register.php

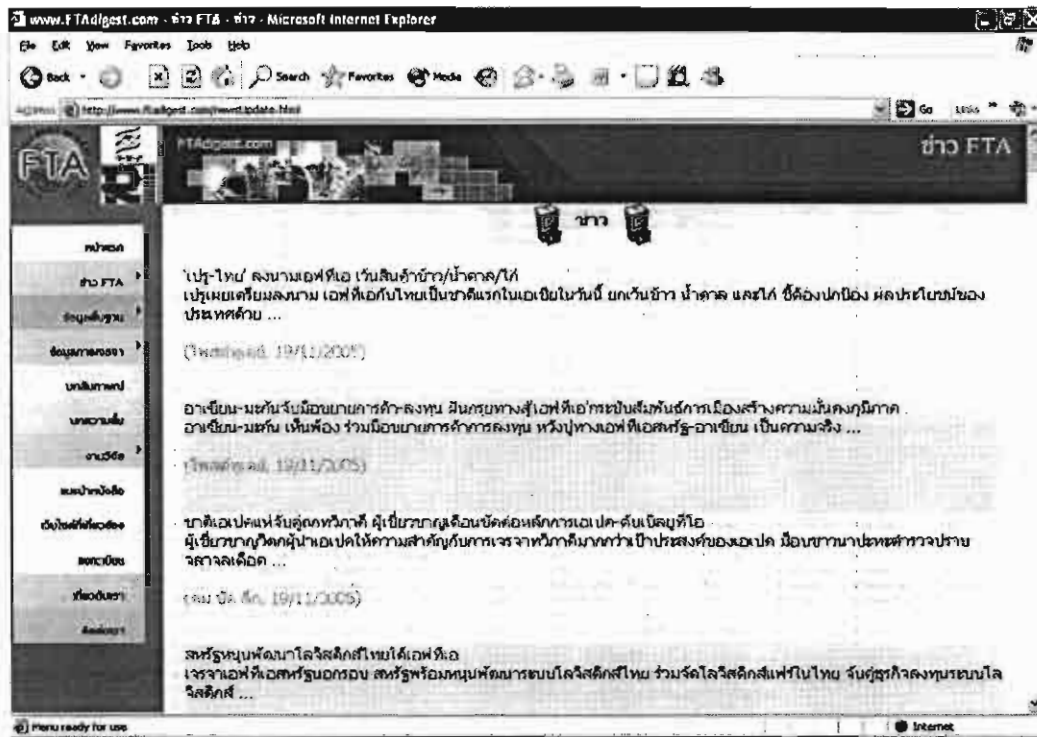
เกี่ยวกับเรา
aboutUs.html

ติดต่อเรา
contactUs.html

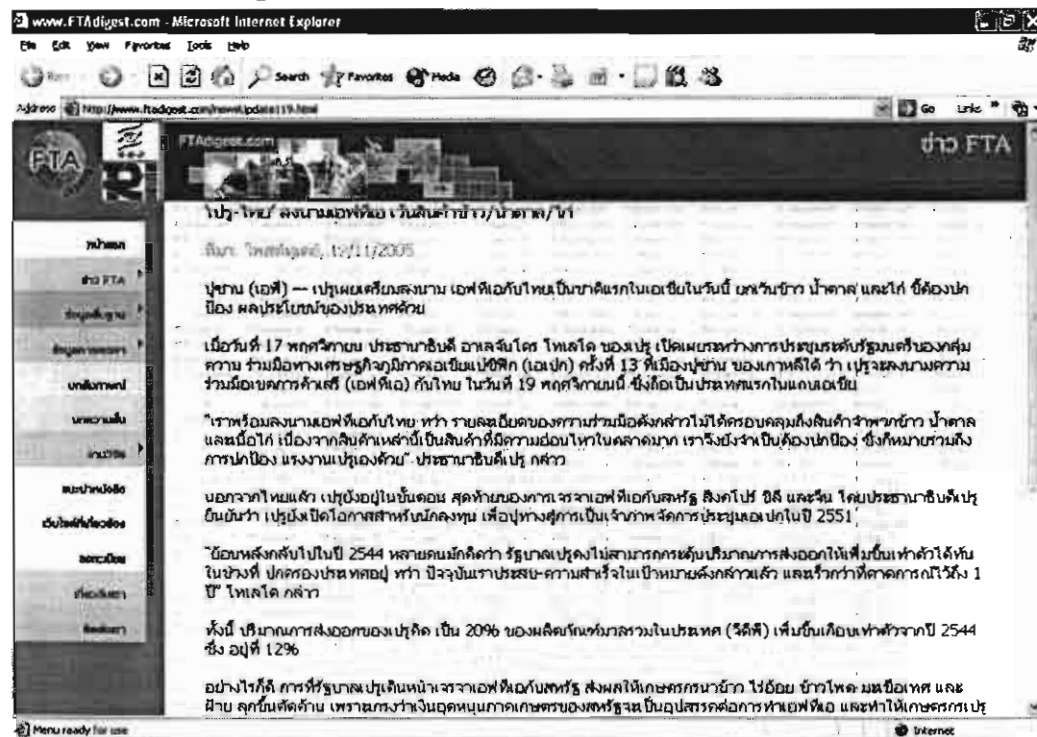
รูปที่ 2.2 เว็บไซต์แรกของเว็บไซต์

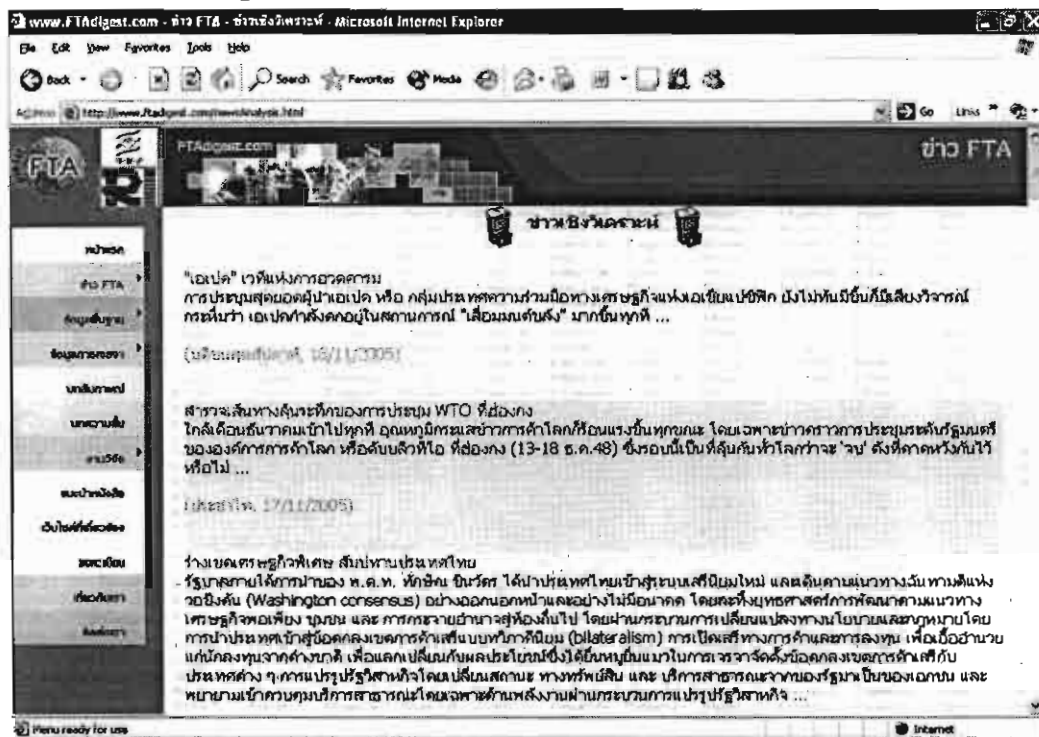
รูปที่ 2.3 เว็บเพจแสดงหัวข้อข่าว

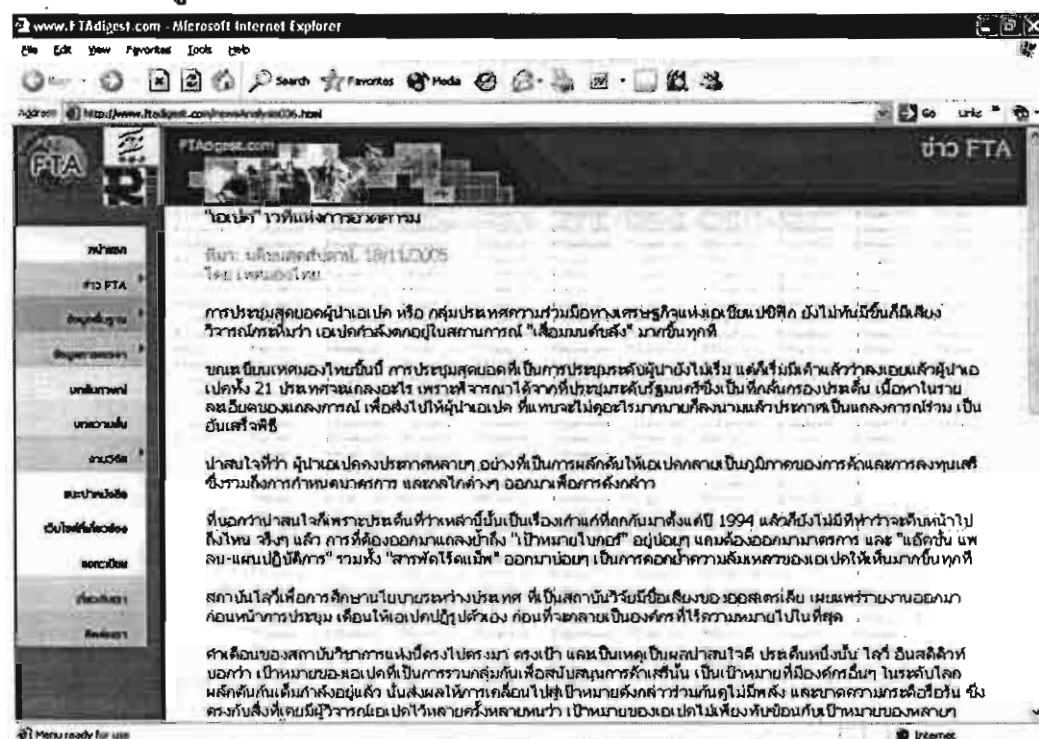
รูปที่ 2.4 เว็บเพจแสดงรายละเอียดของข่าว

รูปที่ 2.5 เว็บเพจแสดงหัวข้อข่าวเชิงวิเคราะห์

รูปที่ 2.6 เว็บเพจแสดงรายละเอียดของข่าวเชิงวิเคราะห์

รูปที่ 2.7 (ก-ข): เว็บเพจแสดงปฏิทินการเจรจา FTA ของรัฐบาลไทย

www.FTAdigest.com - ข่าว FTA - ปฏิทินการเจรจา - Microsoft Internet Explorer

Back Forward Stop Search Favorites Media

Address http://www.ftadigest.com/newsCalendar.html

FTA

ข่าว FTA

ปฏิทินการเจรจา FTA ของรัฐบาลไทย

FTA	ค.ศ.48	พ.ศ.48	ค.ศ.48
ไทย-จีน ตามกรอบอาเซียน-จีน	ครอบคลุม 2 ปีแรกของการเจรจา		
ไทย-นิวซีแลนด์			
ไทย-เกาหลี			
ไทย-ญี่ปุ่น			
ไทย-สมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA)	ครอบคลุม 1 ปี		
ไทย-สหรัฐ		ครอบคลุม 1 ปี	
ไทย-ออสเตรเลีย			
ไทย-อินเดีย			

ที่มา:

- กรมการค้าระหว่างประเทศ
- สำนักงานความร่วมมือการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น
- กลุ่มงานเจรจาการค้าของกรมการค้าเสรีไทย-สหรัฐ

ประมวลผลการดำเนินงาน

14-18 พ.ค.48 ไทยและสหรัฐ ประชุมเจรจากรอบที่ประเทศอังกฤษ new

Menu ready for use

www.FTAdigest.com - ข่าว FTA - ปฏิทินการเจรจา - Microsoft Internet Explorer

Back Forward Stop Search Favorites Media

Address http://www.ftadigest.com/newsCalendar.html

ประมวลผลการดำเนินงาน

14-18 พ.ค.48 ไทยและสหรัฐ ประชุมเจรจากรอบที่ประเทศอังกฤษ new

11-15 ค.ศ.48 ไทยและสมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA) ประชุมเจรจาครั้งที่ 1 ที่ประเทศไทย คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

1 ค.ศ.48 โครงการเร่งเก็บเกี่ยว (early harvest program) ไทย-จีนตามกรอบอาเซียน-จีนกรอบ 2 ปี คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้าจาก FTA ดังกล่าวโดยทีมงาน FTAdigest

26-30 ก.ย.48 ไทยและสหรัฐ ประชุมเจรจาครั้งที่ 5 ที่ประเทศสหรัฐ

16-18 ส.ค.48 ไทยและญี่ปุ่น ประชุมเจรจาครั้งที่ 6 ที่ประเทศญี่ปุ่น คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

1 ค.ศ.48 ไทยและญี่ปุ่นไม่สามารถหาความตกลงกันได้แล้ว คาดว่างานสามารถลงนามอย่างเร็ว หากการได้ภายในเดือน เม.ย.49 เดิมเดิมถึงกับไทยในเดือน ค.ศ.49 คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

24-28 ก.ค.48 ไทยและอินเดีย ประชุมเจรจาครั้งที่ 7 ที่ประเทศอินเดีย คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

11-15 ก.ค.48 ไทยและสหรัฐ ประชุมเจรจาครั้งที่ 4 ที่ประเทศสหรัฐ

27-29 มิ.ย.48 ไทยและญี่ปุ่น ประชุมเจรจาครั้งที่ 8 ที่ประเทศญี่ปุ่น คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

13-15 พ.ค.48 อาเซียนและจีน ประชุมเจรจาครั้งที่ 18 ที่ประเทศไทย

10-12 พ.ค.48 ไทยและสมาคมการค้าเสรียุโรป (EFTA) ประชุมหารือ ที่ประเทศไอซ์แลนด์

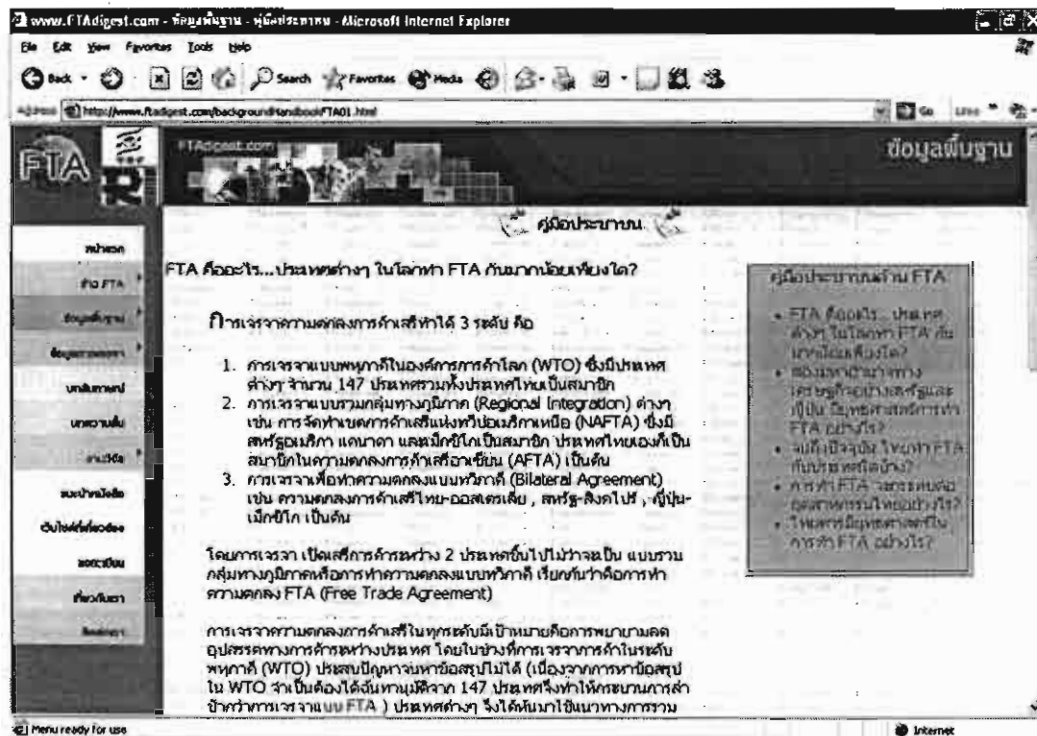
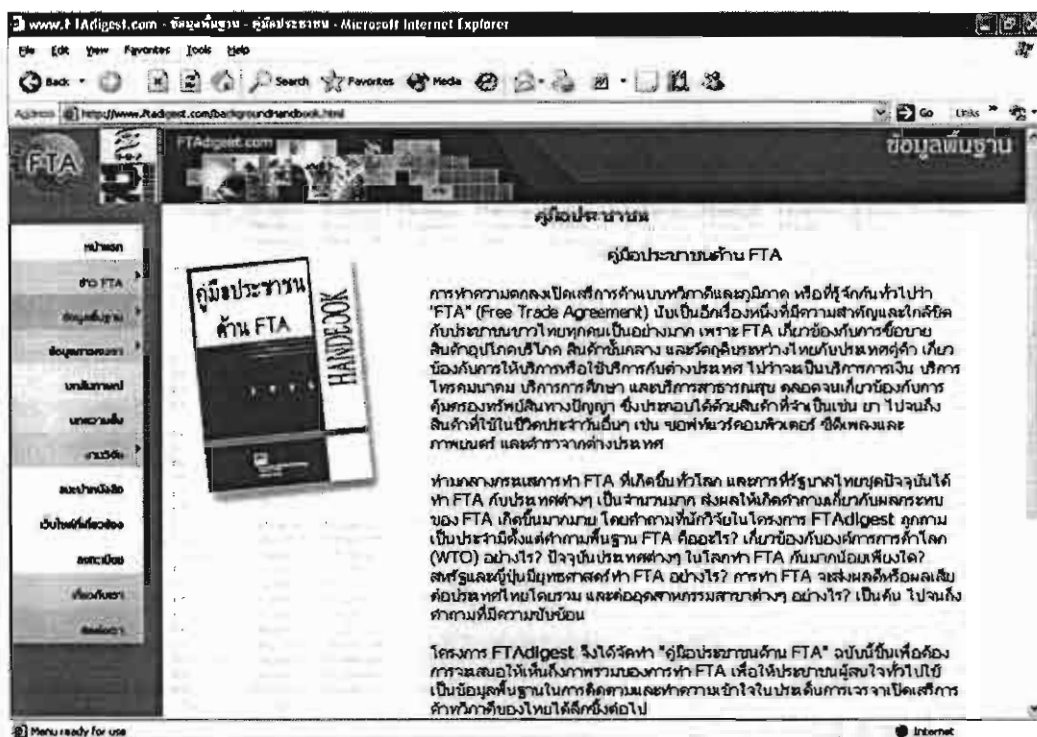
4-9 เม.ย.48 ไทยและสหรัฐ ประชุมเจรจาครั้งที่ 4 ที่ประเทศไทย คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

29 มิ.ย.-1 เม.ย.48 ไทยและญี่ปุ่น ประชุมเจรจาครั้งที่ 7 ที่ประเทศไทย คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

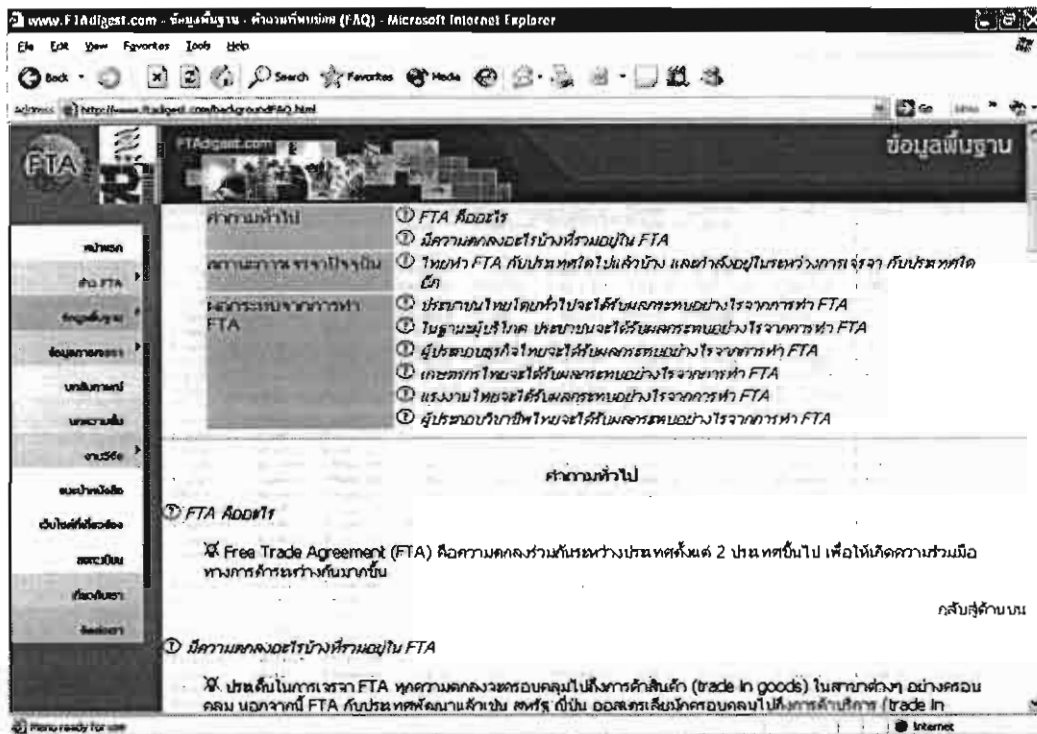
28 ก.พ.-3 มี.ค.-48 ไทยและญี่ปุ่น ประชุมเจรจาครั้งที่ 6 #999999 ที่ประเทศญี่ปุ่น คลังสินค้า เพื่ออุปสงค์การนำเข้า

Menu ready for use

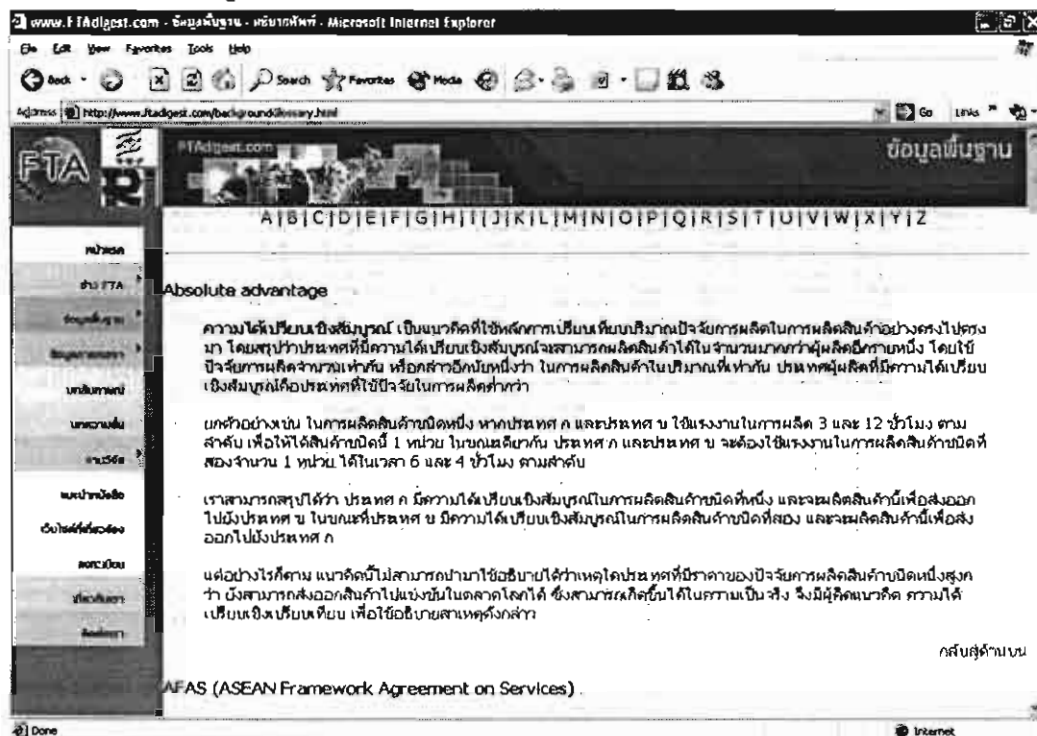
รูปที่ 2.8 (ก-ข): เว็บเพจแสดงคู่มือประชาชนด้าน FTA

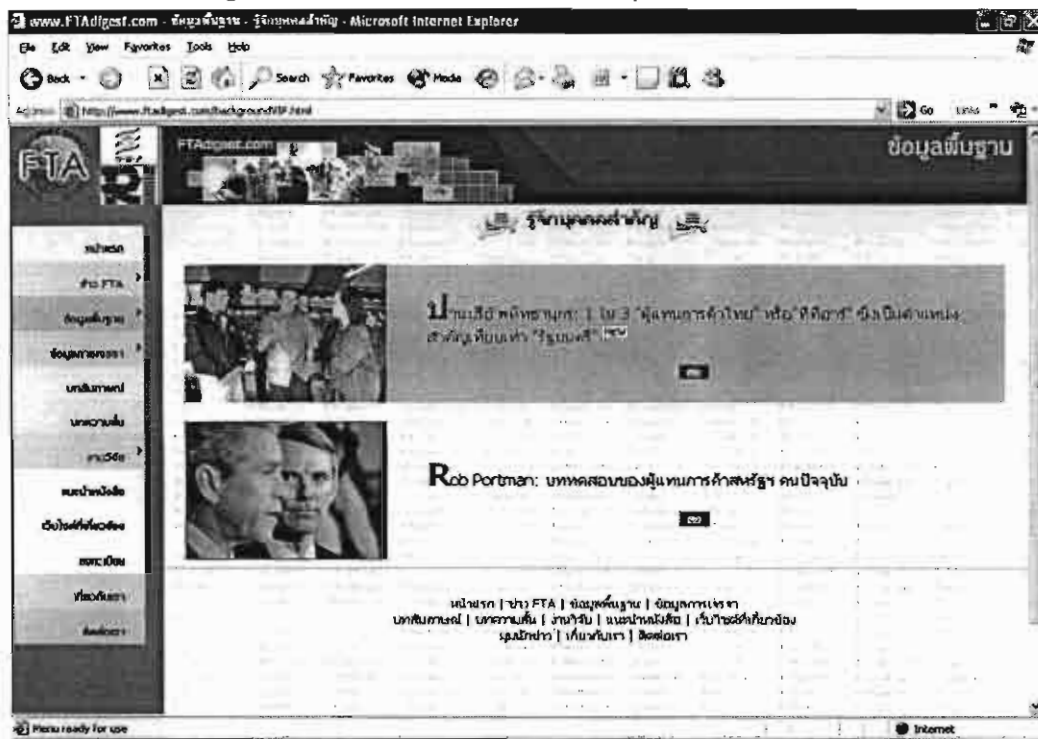
รูปที่ 2.9 เว็บเพจแสดงคำถามที่พบบ่อย (FAQ)

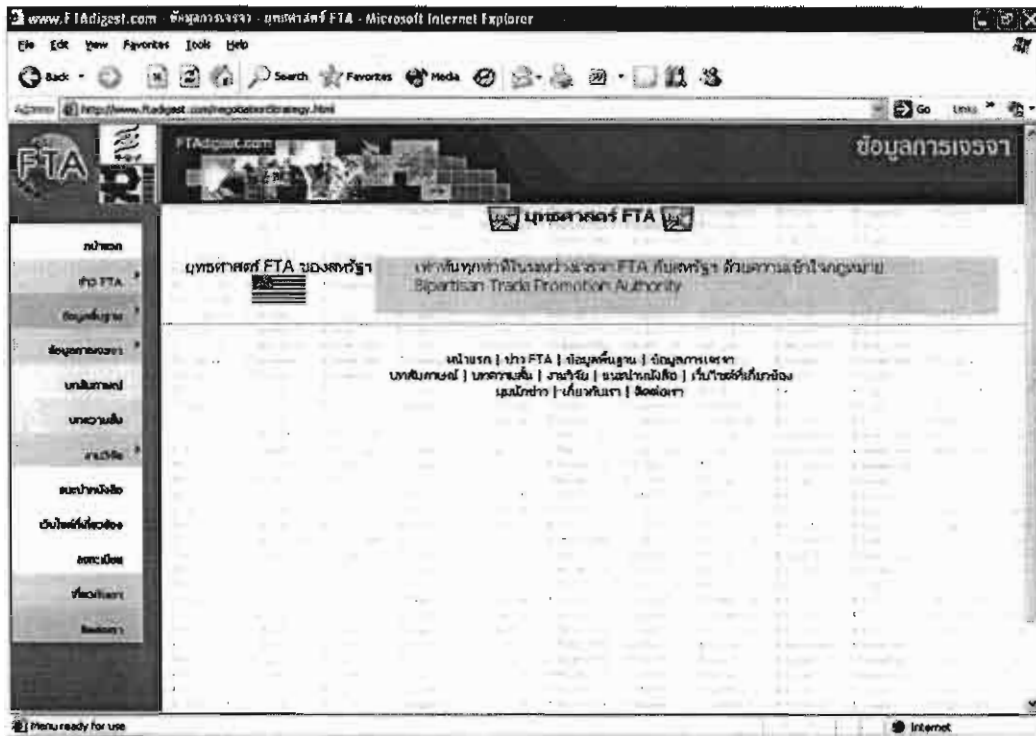
รูปที่ 2.10 เว็บเพจแสดงความหมายของคำศัพท์

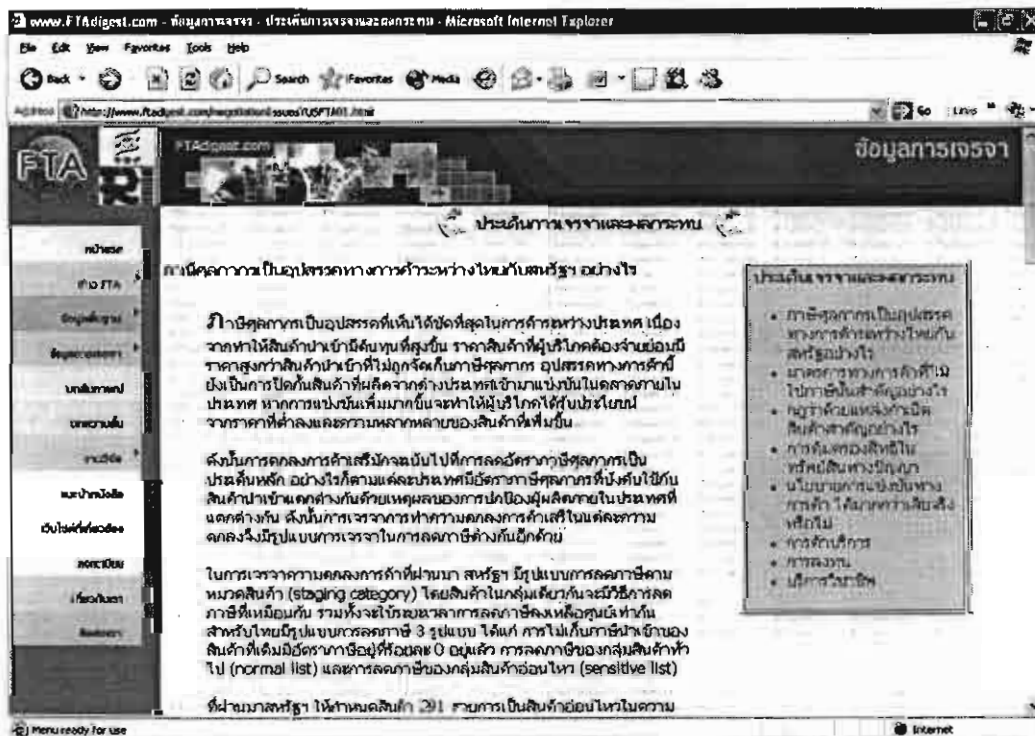
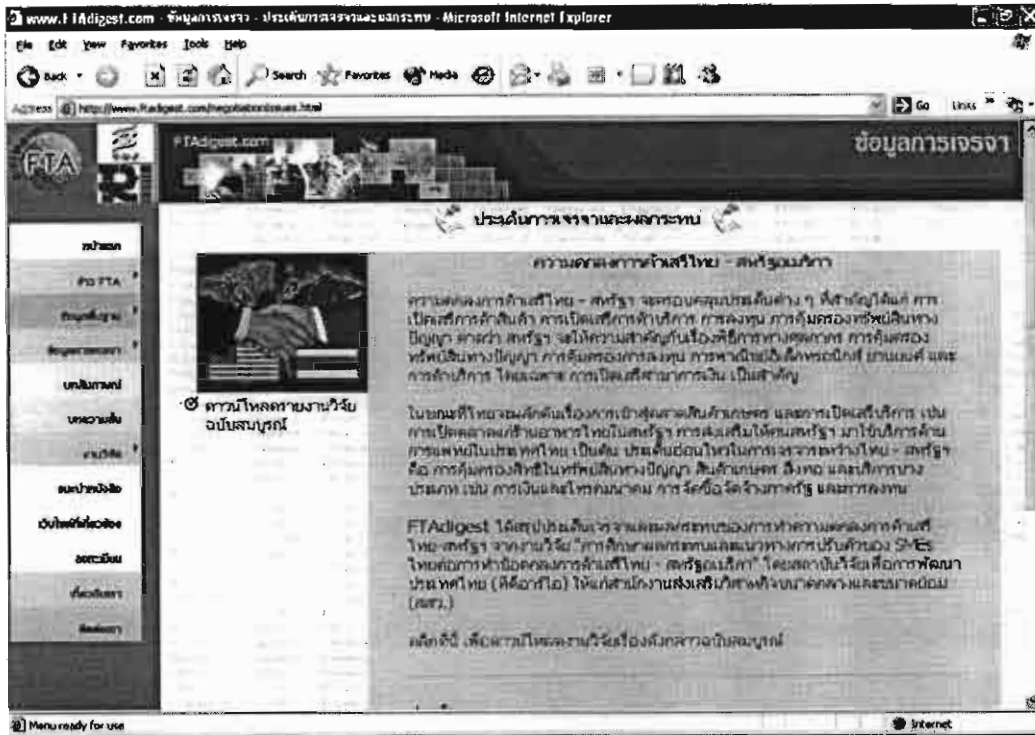
รูปที่ 2.11 เว็บเพจแสดงประวัติบุคคลที่น่าสนใจ

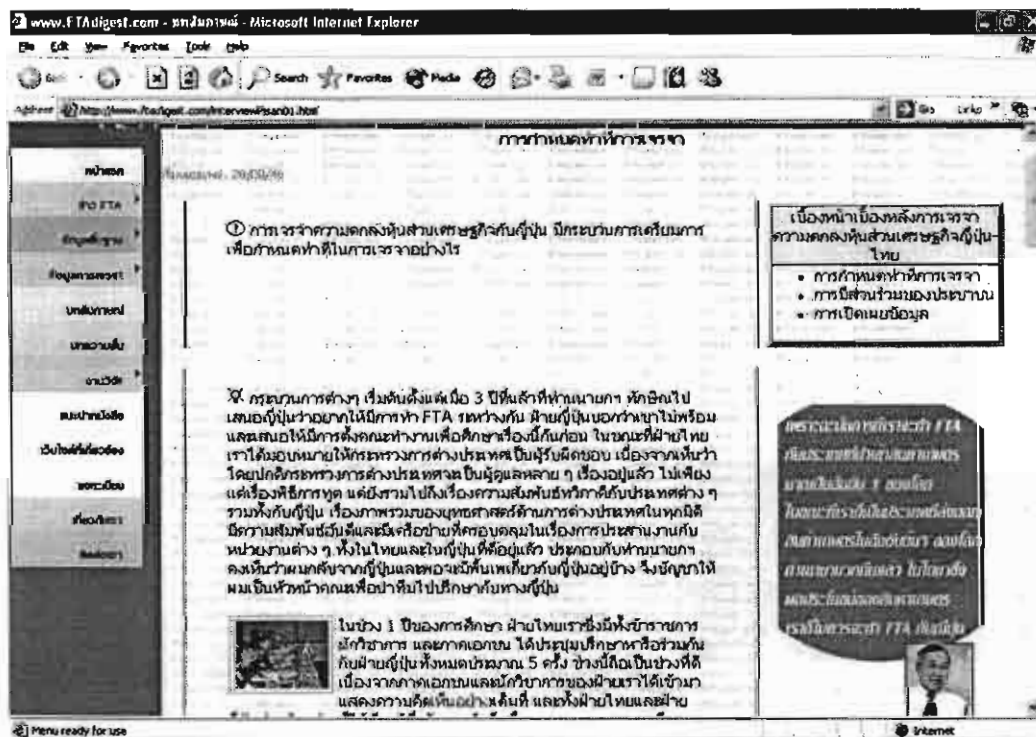
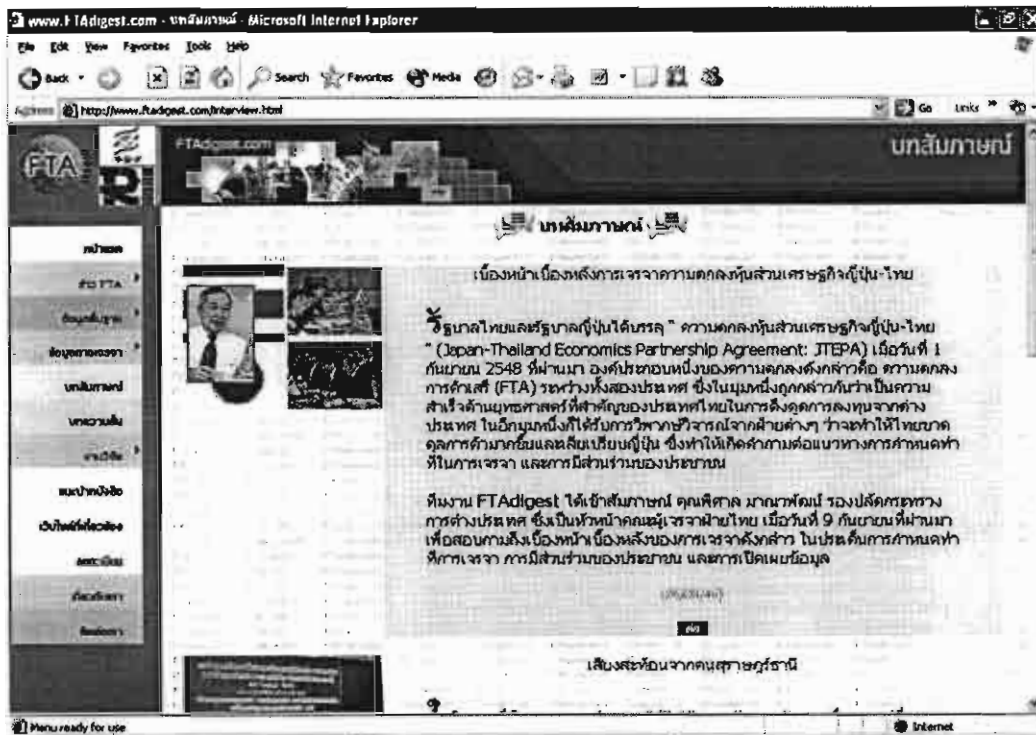
รูปที่ 2.12 (ก-ข): เว็บเพจแสดงยุทธศาสตร์ในการเจรจา FTA

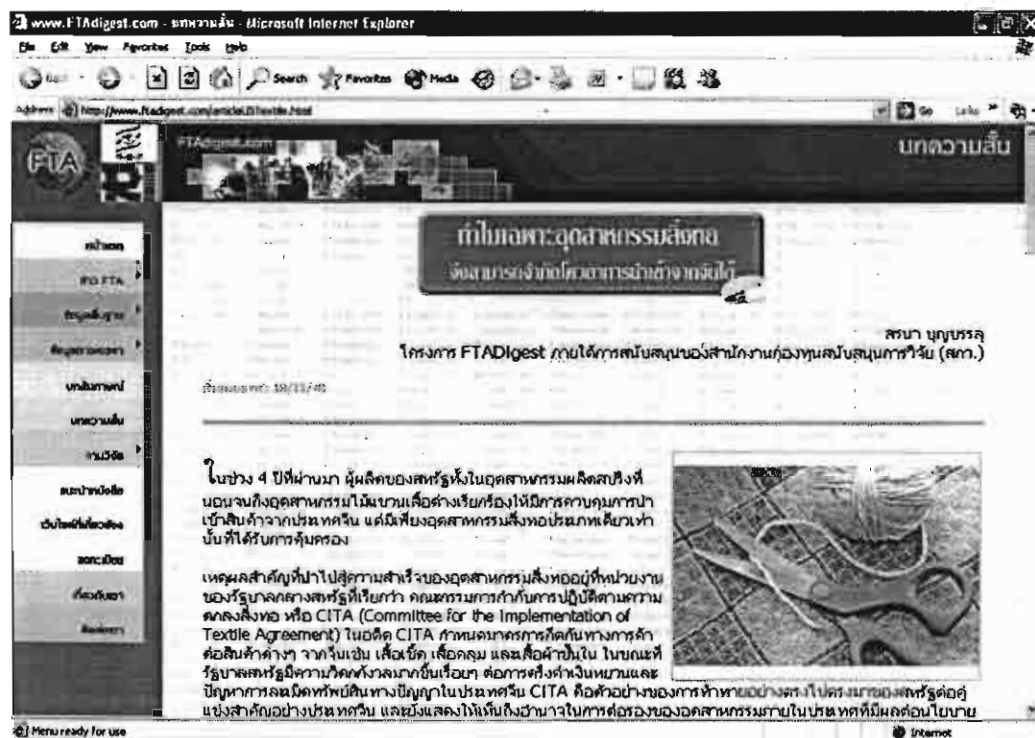
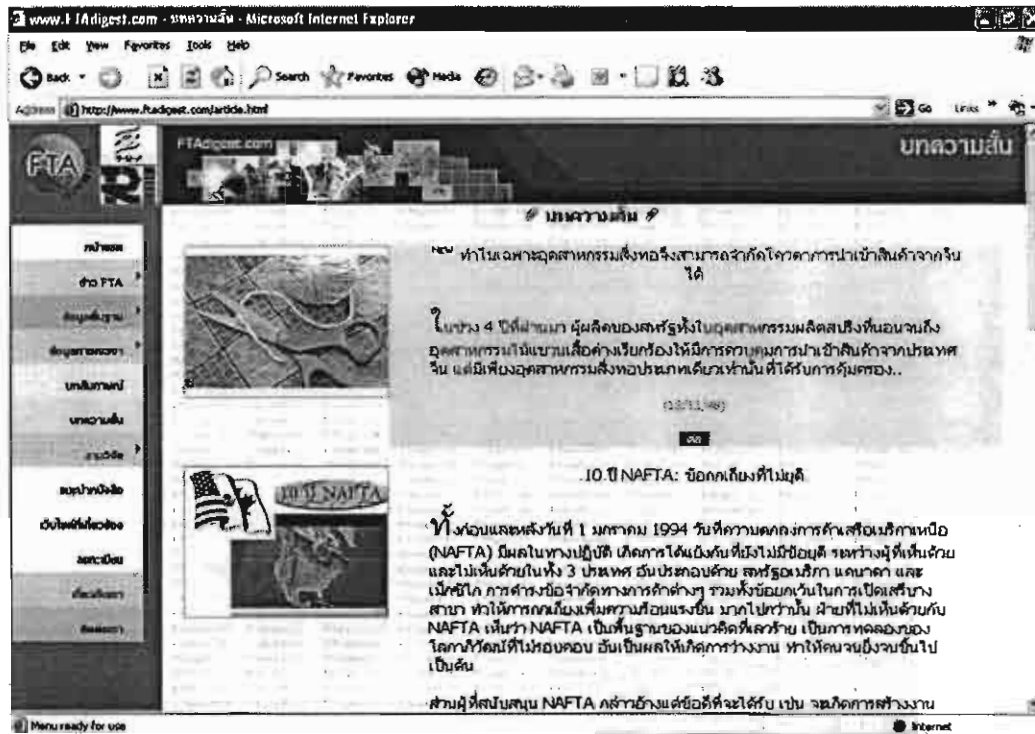
รูปที่ 2.13 (ก-ข): เว็บเพจแสดงประเด็นการเจรจาและผลกระทบ

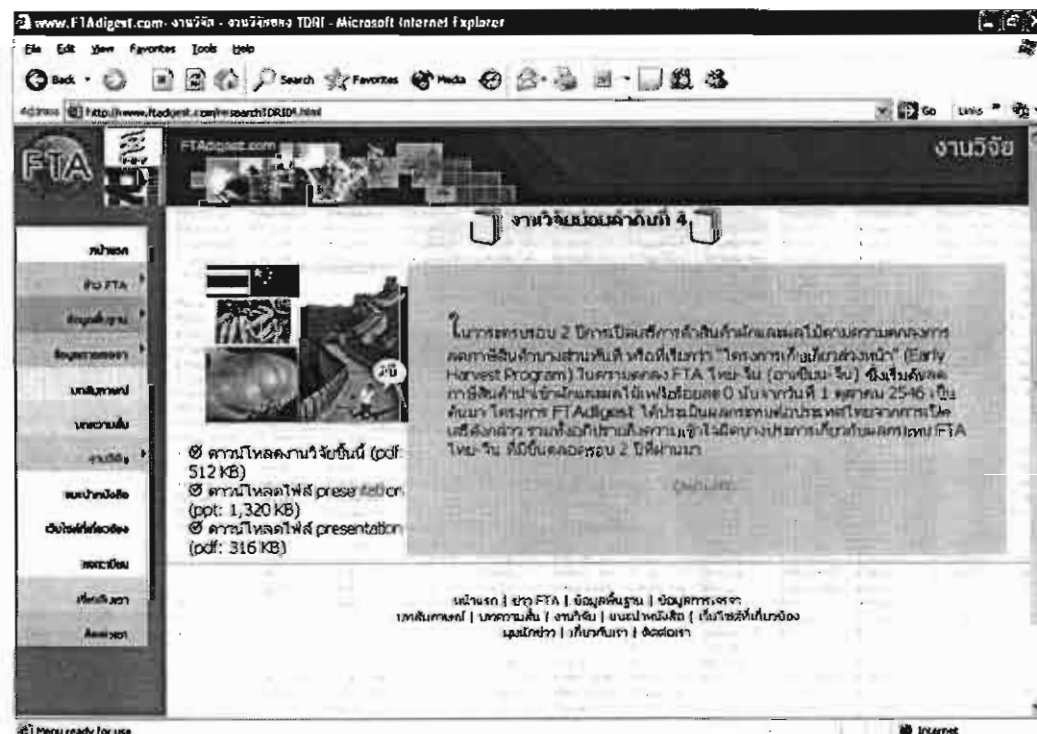
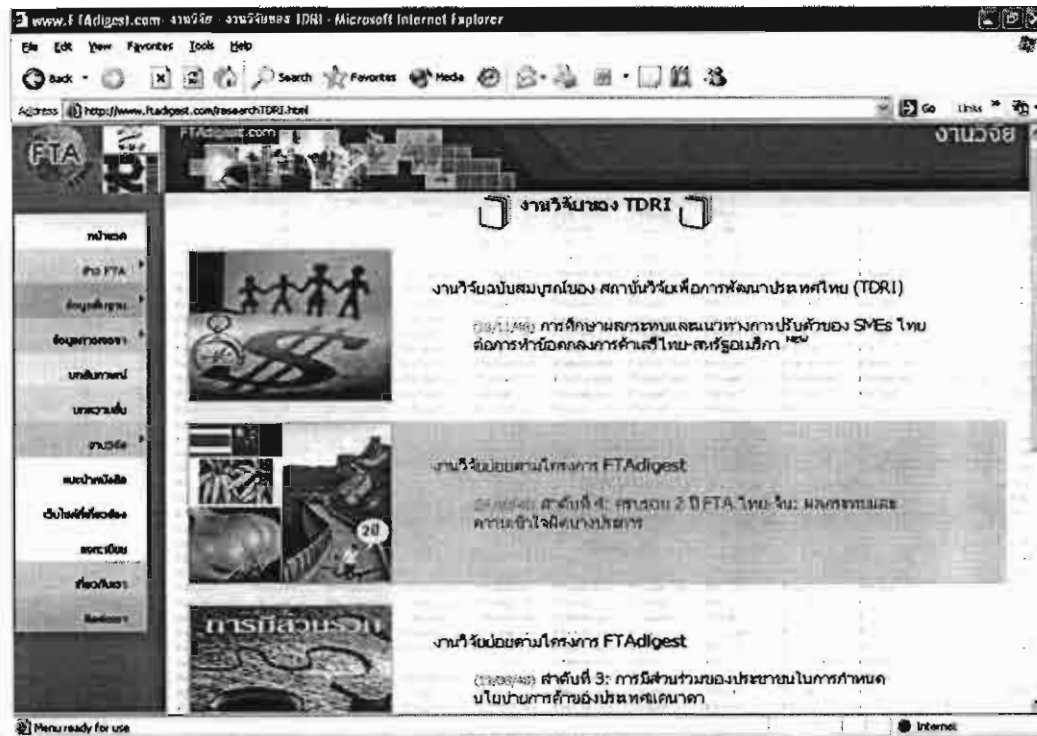
รูปที่ 2.14 (ก-ข): เว็บเพจแสดงบทสัมภาษณ์

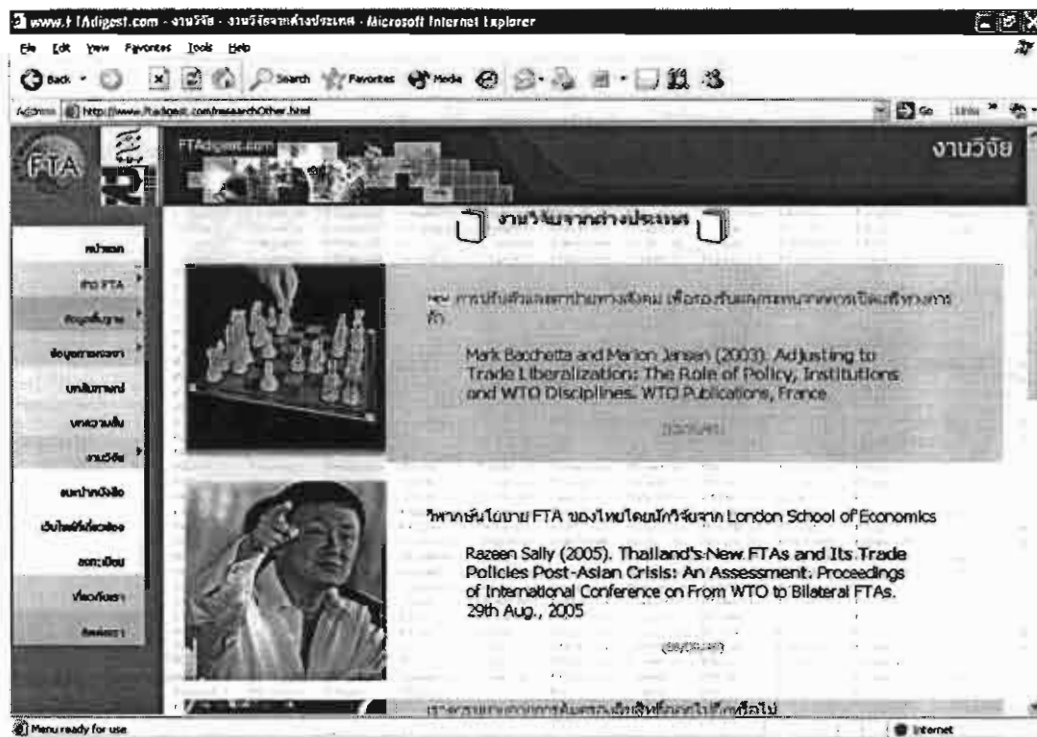
รูปที่ 2.15 (ก-ข): เว็บเพจแสดงบทความสั้น

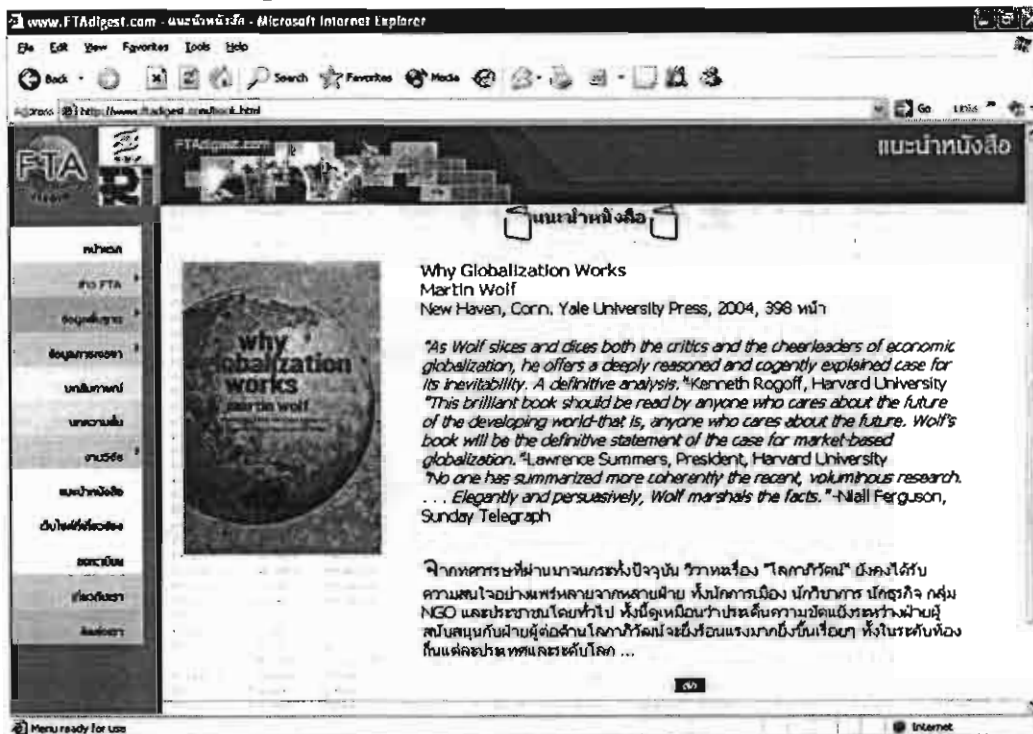
รูปที่ 2.16 (ก-ข): เว็บเพจแสดงงานวิจัยของ TDR

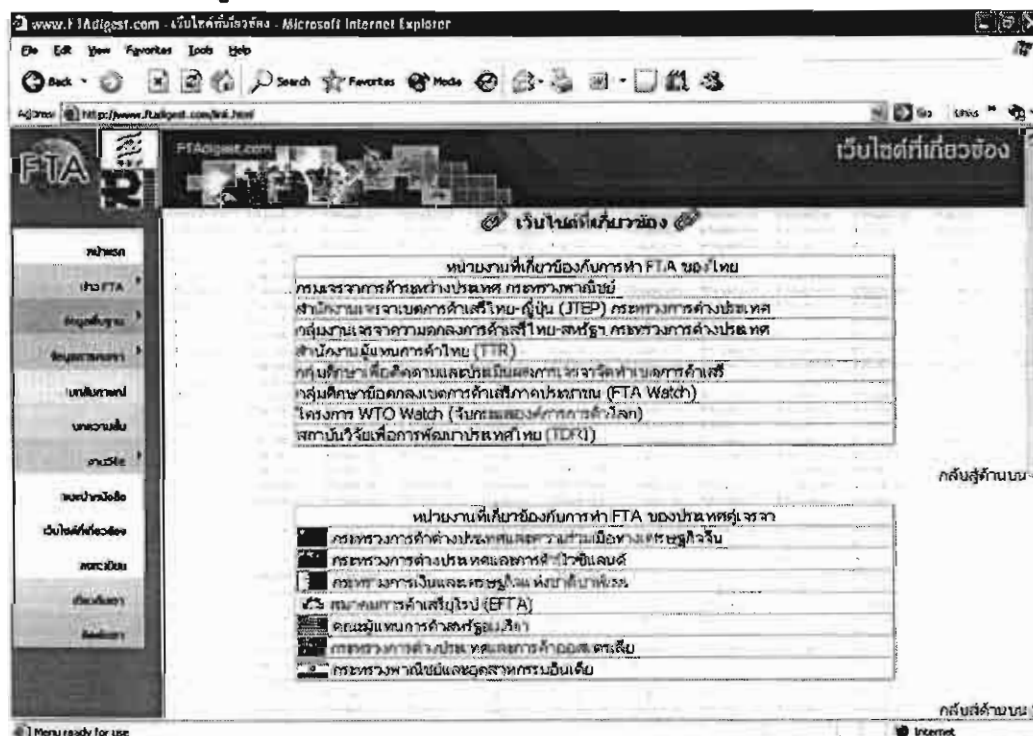
รูปที่ 2.17 (ก-ข): เว็บเพจแสดงงานวิจัยจากต่างประเทศ

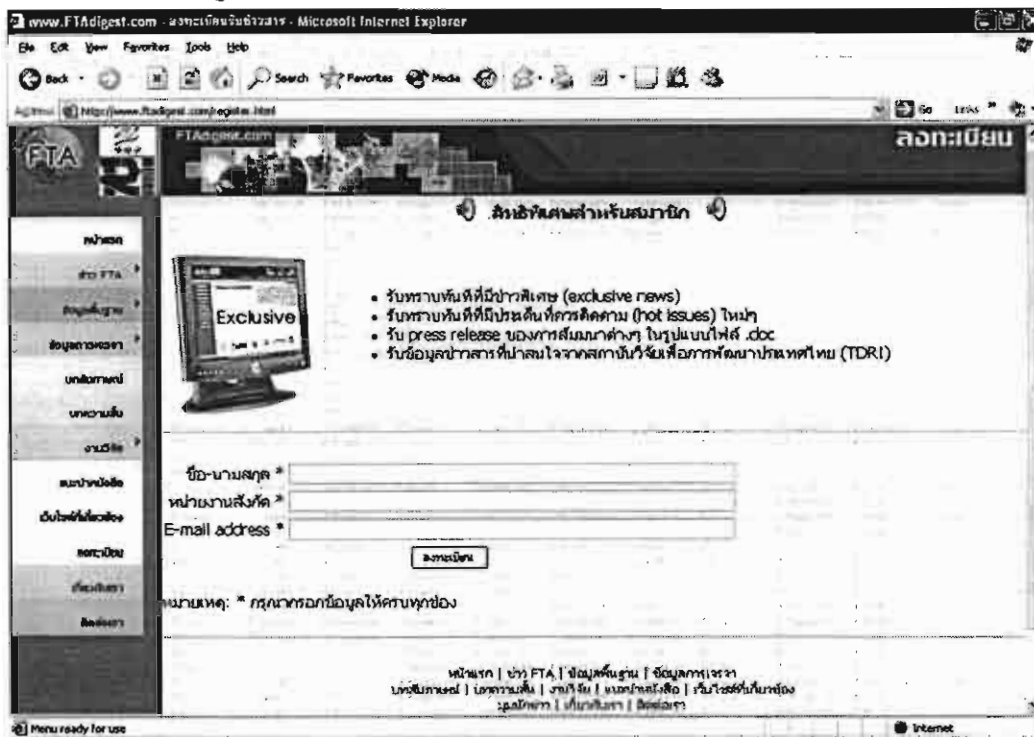
รูปที่ 2.18 เว็บเพจแสดงหนังสือที่น่าสนใจ

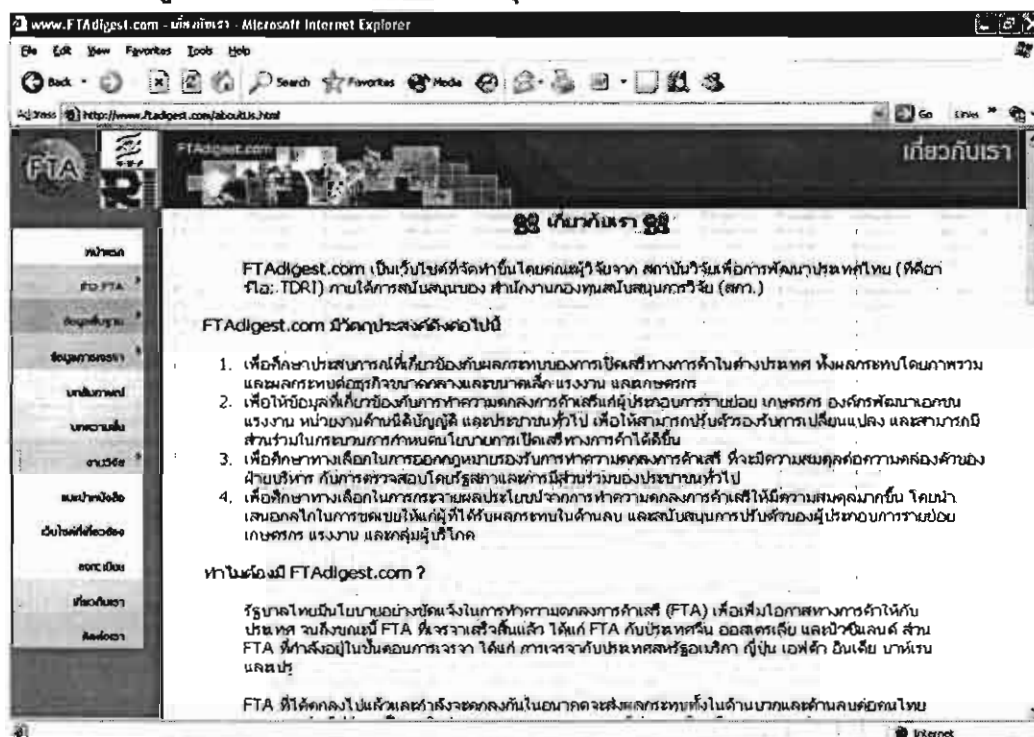
รูปที่ 2.19 เว็บเพจแสดงเว็บไซต์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

รูปที่ 2.20 เว็บเพจแสดงหน้าสำหรับสมัครสมาชิก

รูปที่ 2.21 เว็บเพจแสดงวัตถุประสงค์และที่มาของเว็บไซต์

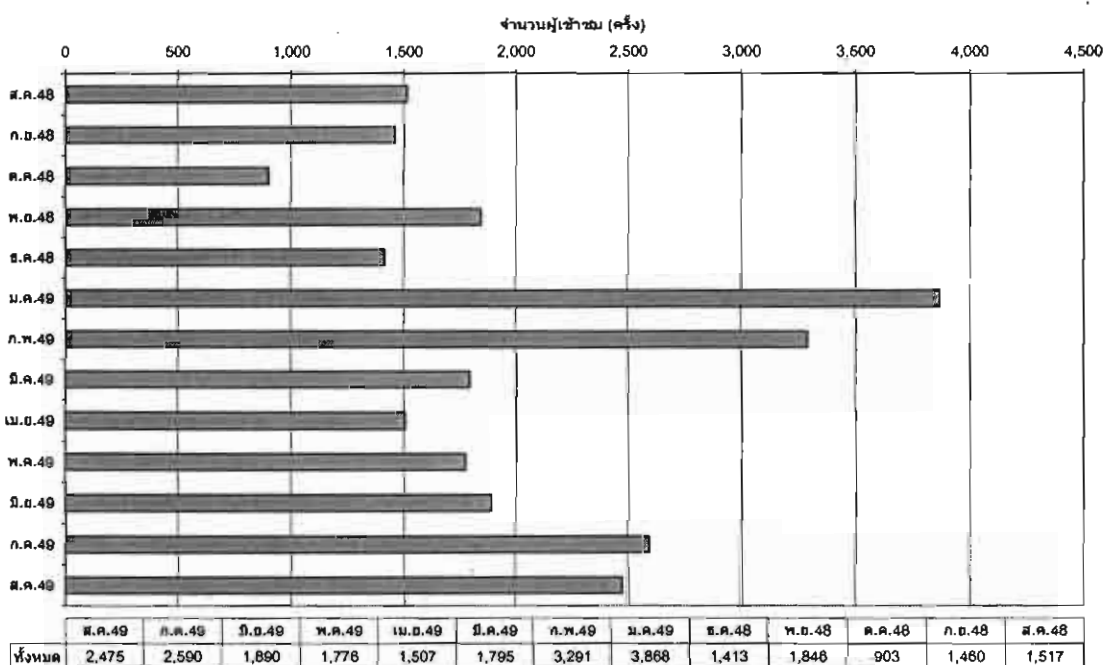

[illegible]

จำนวนผู้เข้าชมและการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์

รูปที่ 2.23 และตารางที่ 2.2 ได้สรุปสถิติการใช้งานของเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ในช่วงที่ผ่านมา จากตารางจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2548 จนถึงวันที่ 31 สิงหาคม 2549 มีผู้เข้าชมเปิดเข้ามาดูหน้าโฮมเพจ (homepage) ของเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> รวมทั้งสิ้น 26,331 ครั้ง หรือโดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้เข้าชมเปิดดูประมาณ 66 ครั้งต่อวัน และเมื่อเข้ามาสู่หน้าโฮมเพจของเว็บไซต์แล้ว ผู้เข้าชมได้เปิดหน้าเว็บเพจต่างๆ ในเว็บไซต์อีกรวมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 283,386 ครั้ง หรือโดยเฉลี่ยแล้วจะมีผู้เข้าชมเว็บเพจต่างๆ ในเว็บไซต์ประมาณ 716 ครั้งต่อวัน ดังนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า โดยเฉลี่ยแล้ว ผู้เข้าชมคนหนึ่งจะเปิดเว็บเพจดูประมาณ 11 หน้าเว็บเพจต่อครั้ง

รูปที่ 2.23 จำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 ถึงสิงหาคม 2549 [<http://www.statcounter.com>]

ตารางที่ 2.2 สรุปสถิติการใช้งานของเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com>
ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2548 ถึงสิงหาคม 2549

เดือน ปี	จำนวนผู้เข้าชม (page load ต่อเดือน) *	จำนวนผู้เข้าชมโดยเฉลี่ย (page load ต่อวัน) *	จำนวนเว็บเพจทั้งหมดที่มีการเปิดดู (page load ต่อเดือน) **	จำนวนเว็บเพจทั้งหมดที่มีการเปิดดูโดยเฉลี่ย (page load ต่อวัน) **	ขนาดของข้อมูลที่มีการเปิดดู (bandwidth) (Megabyte) **
สิงหาคม 48	1,517	49	7,197	232	311.77
กันยายน 48	1,460	49	10,111	337	474.92
ตุลาคม 48	903	29	8,323	268	474.2
พฤศจิกายน 48	1,846	59	14,404	496	1,420.00
ธันวาคม 48	1,413	46	15,210	491	1,242.28
มกราคม 49	3,868	125	39,183	1,264	3,465.35
กุมภาพันธ์ 49	3,291	118	34,564	1,234	2,920.95
มีนาคม 49	1,795	58	23,571	760	10,050.84
เมษายน 49	1,507	50	18,992	633	1,539.89
พฤษภาคม 49	1,776	57	20,838	672	1,740.95
มิถุนายน 49	1,890	63	28,570	952	2,433.72
กรกฎาคม 49	2,590	84	32,798	1058	3,349.47
สิงหาคม 49	2,475	80	29,625	956	3,311.92
รวม	26,331	66	283,386	716	32,736.26

ที่มา: * ข้อมูลได้จาก: <http://www.statcounter.com>

** ข้อมูลได้จากการวิเคราะห์โดยโปรแกรม Webalizer เวอร์ชัน 2.01

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Webalizer เวอร์ชัน 2.01 พบว่าหน้าเว็บเพจที่มีผู้เข้าชมมากที่สุดคือหน้าโฮมเพจ รองลงมาคือหน้าเว็บเพจคู่มือประชาชนด้าน FTA หน้าเว็บเพจสรุปหัวข้องานวิจัยของ TDRi หน้าสรุปหัวข้อบทความสั้น และหน้าสรุปหัวข้อข่าว ตามลำดับ (ดูตารางที่ 2.3 ประกอบ) ดังนั้น พอจะสรุปได้ว่า ประชาชนโดยทั่วไปยังคงต้องการรับทราบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับ FTA รวมทั้งข้อมูลและความคิดเห็นเชิงลึกจากงานวิจัยและบทความสั้นที่คณะผู้วิจัยได้จัดทำขึ้น ส่วนตารางที่ 2.4 แสดงผู้เข้าชมที่ได้เข้ามาเปิดดูหน้าเว็บเพจต่าง ๆ สูงสุด 30 อันดับแรก ประจำเดือนสิงหาคม 2549

ตารางที่ 2.3 หน้าเว็บเพจของ <http://www.ftadigest.com> ที่มีผู้เข้าชมสูงสุด 10 อันดับแรก
ประจำเดือนสิงหาคม 2549

อันดับ	ชื่อไฟล์	ชื่อเว็บเพจ	จำนวนครั้งผู้เข้าชม (hit)
1	index.html	หน้าแรก	2,657
2	backgroundHandbookFTA01.html	คู่มือประชาชนด้าน FTA	501
3	researchTDR1.html	สรุปหัวข้องานวิจัยของ TDR1	788
4	article.html	สรุปหัวข้อบทความสั้น	779
5	newsUpdate.html	สรุปหัวข้อข่าว	635
6	newsAnalysis.html	สรุปหัวข้อข่าวเชิงวิเคราะห์	631
7	researchOther04.html	งานวิจัยจากต่างประเทศเรื่อง “วิพากษ์นโยบาย FTA ของไทย โดยนักวิจัยจาก London School of Economics”	405
8	researchOtherNTE.html	งานวิจัยจากต่างประเทศเรื่อง “รายงานการประเมินสถานะทางการค้าของประเทศไทย ประจำปี 2006 (National Trade Estimate: NTE)”	354
9	Book.html	สรุปแนะนำหนังสือที่น่าสนใจ	334
10	backgroundGlossary.html	อธิบายคำศัพท์เกี่ยวกับ FTA	264

ที่มา: ข้อมูลได้จากการวิเคราะห์โดยโปรแกรม Webalizer เวอร์ชัน 2.01

ตารางที่ 2.4 ผู้เข้าชมที่เปิดดูหน้าเว็บเพจต่าง ๆ ในเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com>
สูงสุด 30 อันดับแรก ประจำเดือนสิงหาคม 2549

อันดับ	เครื่องลูกข่าย	จำนวนครั้งที่เข้าชม (hit)	อันดับ	เครื่องลูกข่าย	จำนวนครั้งที่เข้าชม (hit)
1	203.151.140.116	7,832	16	61.90.148.210	2,087
2	192.150.249.114	5,319	17	203.150.213.50	2,047
3	203.151.141.193	3,695	18	58.8.48.130	2,005
4	203.170.228.172	3,396	19	61.19.227.6	1,854
5	124.121.31.31	3,383	20	58.8.180.185	1,728
6	203.149.47.182	3,025	21	58.8.107.25	1,713
7	161.200.255.164	2,792	22	58.9.45.161	1,651
8	58.147.40.91	2,761	23	61.90.250.14	1,621
9	202.41.187.247	2,598	24	58.10.155.204	1,620
10	202.44.139.25	2,252	25	202.29.82.21	1,595
11	124.121.159.153	2,192	26	58.136.74.104	1,455
12	203.144.213.3	2,169	27	203.114.102.131	1,451
13	58.10.155.43	2,157	28	61.47.108.218	1,409
14	202.90.6.36	2,111	29	203.156.40.215	1,371
15	58.10.155.122	2,099	30	202.28.35.1	1,367

ที่มา: ข้อมูลได้จากการวิเคราะห์โดยโปรแกรม Webalizer เวอร์ชัน 2.01

สำหรับการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักนั้น คณะผู้วิจัยได้พัฒนาระบบการบริหารสมาชิกขึ้น โดยสมาชิกจะได้รับการแจ้งเตือนผ่านทางหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ (e-newsletter) อย่างทันท่วงที เมื่อมีข่าวความเคลื่อนไหวที่เกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า หรือเมื่อมีข้อมูลที่น่าสนใจที่ได้เผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ ที่ผ่านมากคณะผู้วิจัยได้ส่งหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ไปให้สมาชิกซึ่งจนถึงปัจจุบันมีจำนวน 112 คนแล้วทั้งสิ้น 23 ฉบับ

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้ทำการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ผ่านทางช่องทางอื่นๆ อีกด้วย (ดูตารางที่ 2.5 ประกอบ)

**ตารางที่ 2.5 ช่องทางในการประชาสัมพันธ์เว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com>
ในช่วงที่ผ่านมา**

ช่องทางในการประชาสัมพันธ์	หน่วยงาน
หัวข้อข่าว “TDRI เปิดเว็บไซต์ FTAdigest.com” หนังสือพิมพ์บิสิเนสไทย ฉบับวันที่ 18-24 กรกฎาคม 2548	หนังสือพิมพ์บิสิเนสไทย
คอลัมน์ “เคล็ดลับ@web” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันพุธที่ 9 พฤศจิกายน 2548	หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
http://www.mfa.go.th/jtepa	สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่น (JTEP) กระทรวงการต่างประเทศ
http://www.mfa.go.th/tusfta	กลุ่มงานเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ กระทรวงการต่างประเทศ
www.ftamonitoring.org	กลุ่มศึกษาเพื่อติดตามและประเมินผลการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรี โดยสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)
http://www.ftawatch.org	กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)
http://www.info.tdri.or.th	สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

2.2 การให้ข้อมูลโดยตรงแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนา

การให้ข้อมูลแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนาเป็นช่องทางที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนที่เกี่ยวข้องใช้กันอย่างแพร่หลาย อย่างไรก็ตาม กลไกการให้ข้อมูลผ่านช่องทางนี้ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลผ่านช่องทางนี้ได้ ทำให้ผู้เข้าร่วมงานสัมมนายังไม่ครอบคลุมประชาชนกลุ่มต่างๆ เท่าที่ควร และเป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดงานสัมมนาหลายๆ ครั้งไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากไม่สามารถรวบรวมประชาชนกลุ่มที่มีความคิดเห็นและอุดมการณ์ที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง มาร่วมรับฟังและแสดงความคิดเห็นพร้อมกันได้

เพื่อให้กลไกการให้ข้อมูลแก่ประชาชนมีประสิทธิผลมากที่สุด คณะผู้วิจัยได้จัดงานสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ผู้สนใจกลุ่มต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวแทนจากภาครัฐ และกลุ่มตัวแทนจากภาคเอกชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประกอบการกลุ่มธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มผู้ใช้แรงงาน ที่มักจะไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ ดังตารางที่ 2.6 (ดูกำหนดการ รายชื่อผู้เข้าร่วมงานสัมมนา และสรุปเนื้อหาสาระที่ได้จากการสัมมนาได้ในภาคผนวก)

**ตารางที่ 2.6 งานสัมมนาเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า ที่
คณะผู้วิจัยได้จัดขึ้นในช่วงที่ผ่านมา**

วัน เดือน ปี	ชื่องานสัมมนา	สถานที่	ผู้เข้าร่วมการสัมมนา
11 กรกฎาคม 2548	ความพร้อมของประเทศไทยใน การเข้าเป็นสมาชิกของ อนุสัญญา UPOV 1991	สถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย	สื่อมวลชน
19 สิงหาคม 2548	การมีส่วนร่วมของประชาชนใน การกำหนดนโยบายการค้าของ ประเทศแคนาดา	สถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย	ข้าราชการจากกรมเจรจาการค้า ระหว่างประเทศและกระทรวงการ ต่างประเทศ คณะกรรมการของ วุฒิสภา นักวิชาการ ตัวแทนจาก องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และ สื่อมวลชน
24 สิงหาคม 2548	การสัมมนาสัญจรเพื่อ แลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับ ผลกระทบและแนวโน้มการ ปรับตัวของภาคธุรกิจไทยจาก การเปิดเสรีทางการค้า ¹	โรงแรมไดมอนด์พลาซ่า จ. สุราษฎร์ธานี	ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เกษตรกร ผู้ใช้ แรงงาน และสื่อมวลชนท้องถิ่น รวม 64 ท่าน
26 ตุลาคม 2548	ครบรอบ 2 ปี FTA ไทย-จีน: ผลกระทบและความเข้าใจผิด บางประการ	สถาบันวิจัยเพื่อการ พัฒนาประเทศไทย	สื่อมวลชน
8 กุมภาพันธ์ 2549	VIP Talk: FTA กับนักธุรกิจ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ²	ห้องประชุมหอการค้า จังหวัดนครราชสีมา จ. นครราชสีมา	ตัวแทนจากองค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เกษตรกร ผู้ใช้ แรงงาน และสื่อมวลชนท้องถิ่น ประมาณ 300 ท่าน
27 กุมภาพันธ์ 2549	ผลกระทบ FTA ต่อประเทศ ไทยและผู้ประกอบการไทย ³	โรงแรมเจริญศรี แกรนด์ รอยัล จ. อุตรธานี	ข้าราชการส่วนท้องถิ่น นักวิชาการ ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม เกษตรกร ผู้ใช้ แรงงาน และสื่อมวลชนท้องถิ่น ประมาณ 120 ท่าน

¹ สำหรับงานสัมมนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ร่วมจัดงาน ซึ่งได้แก่ สมาคมอุตสาหกรรมจังหวัด
สุราษฎร์ธานี และหอการค้าจังหวัดสุราษฎร์ธานี รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์จาก น.พ.วัชรบุตร พงษ์พิพันธุ์ ในการถ่ายทอดสด
ทางวิทยุคลื่น 103.5 MHz ตลอดงานสัมมนา

² สำหรับงานสัมมนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ร่วมจัดงาน ซึ่งได้แก่ วิทยาลัยนครราชสีมา และ
หอการค้าจังหวัดนครราชสีมา

³ สำหรับงานสัมมนาดังกล่าว คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ร่วมจัดงาน ซึ่งคือ สมาคมการค้าจังหวัดอุตรธานี

วัน เดือน ปี	ชื่องานสัมมนา	สถานที่	ผู้เข้าร่วมการสัมมนา
5 กันยายน 2549	การมีส่วนร่วมของประชาชน และกลไกในการลดผลกระทบ ด้านลบจากการทำความตกลง การค้าเสรี	โรงแรมสวิสไฮเทล เลอ คองคอร์ด กรุงเทพฯ	ข้าราชการจากกระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการคลัง กระทรวงการ ต่างประเทศ และกระทรวงแรงงาน คณะกรรมการของวุฒิสภา นักวิชาการ ผู้ประกอบการธุรกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน ตัวแทนจาก องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) และ สื่อมวลชน รวม 110 ท่าน

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้รับเชิญเป็นวิทยากรในการให้ความรู้ความเข้าใจและข้อคิด
เห็นแก่บุคคลกลุ่มต่างๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสิ้น 41 ครั้ง ดังตารางที่ 2.7

ตารางที่ 2.7 หัวข้อบรรยายและการประชุมของคณะผู้วิจัยในประเด็นที่เกี่ยวข้องในช่วงที่ผ่านมา

วัน เดือน ปี	หัวข้อบรรยาย/การประชุม	ผู้จัด
7 ธันวาคม 2547	การระดมสมองเพื่อรองรับการเจรจาการค้าเสรีไทย-สหรัฐ เกี่ยวกับข้อตกลงเกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้าและมาตรการ กีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (สสว.)
8 ธันวาคม 2547	การระดมสมองเพื่อรองรับการเจรจาการค้าเสรีไทย-สหรัฐ เกี่ยวกับนโยบายการแข่งขันทางการค้าและการค้าบริการ การลงทุน และบริการวิชาชีพ	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (สสว.)
25 มกราคม 2548	การระดมสมองเพื่อรองรับการเจรจาการค้าเสรีไทย-สหรัฐ เกี่ยวข้องกับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญาและข้อตกลงด้าน ภาษีศุลกากร	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (สสว.)
1 กุมภาพันธ์ 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วน เศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
10 กุมภาพันธ์ 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วน เศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
11 กุมภาพันธ์ 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วน เศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
2 มีนาคม 2548	การมีส่วนร่วมของประชาชน	สถานีโทรทัศน์ช่อง 11
4 มีนาคม 2548	การระดมสมองเพื่อรองรับการเจรจาการค้าเสรีไทย-สหรัฐ	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาด กลางและขนาดย่อม (สสว.)
22 มีนาคม 2548	บทบัญญัติการค้าบริการในความตกลงการค้าเสรีทวิภาคี	กรมการค้าระหว่างประเทศ

วัน เดือน ปี	หัวข้อบรรยาย/การประชุม	ผู้จัด
23 มีนาคม 2548	การระดมสมองเพื่อรองรับการเจรจาการค้าเสรีไทย-สหรัฐ เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดสินค้า ภาษีศุลกากร มาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา การค้าบริการ การลงทุน บริการวิชาชีพ และนโยบายการแข่งขันทางการค้า	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
5 เมษายน 2548	การเปิดเสรีสาขาโทรคมนาคม และการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา	สถานเอกอัครราชทูตสหรัฐ ประจำประเทศไทย
21 เมษายน 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
29 เมษายน 2548	ผลกระทบการทำตามความตกลงการค้าเสรีกับประเทศสหรัฐ ต่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.)
5 พฤษภาคม 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
17 พฤษภาคม 2548	เราควรรับมือกับ FTA อย่างไร	ธนาคารไทยพาณิชย์
6 กรกฎาคม 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
22 กรกฎาคม 2548	การเปิดเสรีภาคบริการในการเจรจาความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น	กระทรวงการต่างประเทศ
29 สิงหาคม 2548	การประชุมวิชาการระดับนานาชาติเรื่อง "From the WTO to bilateral FTAs: Thailand's Trade Policy Strategy and Capacity"	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7 กันยายน 2548	FTA กับสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา	ศาลทรัพย์สินทางปัญญา
12 กันยายน 2548	ข้อเสนอแนะก่อนหยานะในการเจรจาข้อตกลง FTA ไทย-สหรัฐ	คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ-คณะกรรมการการค้าต่างประเทศ/สังคมและทรัพยากรมนุษย์ และกลุ่ม FTA watch
23 ตุลาคม 2548	ผลกระทบของเอฟทีเอต่ออุตสาหกรรมไทยในภาพรวม	คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
26 ตุลาคม 2548	การให้ความรู้เกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่นักวิจัยของสถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม	สถาบันธรรมรัฐเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม
27 ตุลาคม 2548	FTA กับเศรษฐกิจไทยในอนาคต	สมาคมไทยผู้ประกอบการธุรกิจเงินร่วมลงทุน
9 พฤศจิกายน 2548	เขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกานาภาคการขนส่งและโลจิสติกส์	สภาผู้ส่งสินค้าทางเรือ
24 พฤศจิกายน 2548	ทิศทางเศรษฐกิจไทย ปี 2549 จับตาปัจจัยเสี่ยง	สมาคมเศรษฐศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
19 มกราคม 2549	การเปิดเสรีภาคบริการของรัฐกับการเจรจา FTA	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

วัน เดือน ปี	หัวข้อบรรยาย/การประชุม	ผู้จัด
24 มกราคม 2549	FTA ไทย-สหรัฐ: การเจรจาด้านการค้าบริการและการลงทุน	คณะกรรมการร่วม 3 สถาบันภาคเอกชน (กกร.) ซึ่งประกอบด้วย สมาหอการค้าแห่งประเทศไทย สมาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมธนาคารไทย
2 กุมภาพันธ์ 2549	FTA Begins: ผลกระทบและความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา	องค์การนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
21 กุมภาพันธ์ 2549	ผลกระทบ FTA ที่เกี่ยวกับผู้ประกอบการก่อสร้าง	สมาคมอุตสาหกรรมก่อสร้างไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
23 กุมภาพันธ์ 2549	ปัญหา FTA ผลกระทบต่อการค้าของไทย	โครงการอบรมหลักสูตรผู้บริหารกระบวนการยุติธรรมระดับสูง (บ.ย.ส.) รุ่นที่ 10
16 มีนาคม 2549	FTA: ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
26 มิถุนายน 2549	FTA ไทย-สหรัฐอเมริกา: ผลได้ ผลเสีย และข้อเสนอแนะ	คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
7 กรกฎาคม 2549	ยุทธศาสตร์ด้านทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อรองรับผลกระทบจากความตกลงการค้าเสรีต่อ SMEs	สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
10 กรกฎาคม 2549	Thai-US Economic Partnership: Opportunities and Limitations?	คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับ Thai Studies Program, Georgetown University และกระทรวงการต่างประเทศ
24 กรกฎาคม 2549	กระบวนการทำความเข้าใจความตกลงการค้าเสรี	กลุ่มศึกษาข้อตกลงเขตการค้าเสรีภาคประชาชน (FTA Watch)
27 กรกฎาคม 2549	ข้อตกลงเขตการค้าเสรี เป็นอย่างไร ทำไม ได้อะไร และประเทศไทยต้องเตรียมการอย่างไร	คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
26 สิงหาคม 2549	ผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรี	โครงการอบรมให้ความรู้แก่ผู้สื่อข่าวเศรษฐกิจ 2006 มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต
6 กันยายน 2549	การจัดทำเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา: ภาคการขนส่งและโลจิสติกส์	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

วัน เดือน ปี	หัวข้อบรรยาย/การประชุม	ผู้จัด
8 กันยายน 2549	การแสวงหาผลประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรี	สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม (สศอ.) ร่วมกับสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย
10 กันยายน 2549	การนำเสนอผลงานวิจัยแห่งชาติ 2549	สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
13 กันยายน 2549	ข้อตกลง FTA ไทย-ญี่ปุ่น: สำคัญและใครได้ใครเสีย	คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.3 การเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่าง ๆ

สื่อที่หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนในประเทศไทยเลือกใช้ในการให้ข้อมูลแก่ประชาชนนั้นมีทั้งสื่อโทรทัศน์ วิทยุ และสิ่งพิมพ์ เช่น สำนักงานเจรจาเขตการค้าเสรีไทย-ญี่ปุ่นได้เผยแพร่รายการโทรทัศน์ "สารคดี: เปิดโลกการค้าเสรี FTA ไทย- ญี่ปุ่น" ความยาวตอนละ 2 นาที ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ สทท.11 และรายการวิทยุ "สารคดี: เปิดโลกการค้าเสรี FTA ไทย-ญี่ปุ่น" ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย

ในส่วนของคณะผู้วิจัย คณะผู้วิจัยได้เขียนชุดบทความเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับการเปิดเสรีทางการค้า โดยจะเน้นการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวกับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้าที่น่าสนใจ

ชุดบทความดังกล่าวได้รับการตีพิมพ์ลงในคอลัมน์ "รู้ทัน FTA" หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ ทุกวันเสาร์เว้นเสาร์ โดยตั้งแต่วันที่ 19 พฤศจิกายน 2548 คณะผู้วิจัยได้เผยแพร่บทความไปแล้ว 25 ตอน ดังตารางที่ 2.8

ตารางที่ 2.8 บทความที่เผยแพร่ผ่านสื่อในช่วงที่ผ่านมา

วัน เดือน ปี	ชื่อบทความ	เนื้อหาบทความ
19 พฤศจิกายน 2548	ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ FTA ตอนที่ 1	ความเข้าใจผิดๆ 4 ประการเกี่ยวกับ FTA ที่รัฐบาลและประชาชนไทยควรรู้ทัน
3 ธันวาคม 2548	ความเข้าใจผิดเกี่ยวกับ FTA ตอนที่ 2	ความเข้าใจผิดๆ 4 ประการเกี่ยวกับ FTA ที่รัฐบาลและประชาชนไทยควรรู้ทัน
17 ธันวาคม 2548	ข้อพิพาททางการค้าไม้เนื้ออ่อนระหว่างสหรัฐกับแคนาดา กับบทเรียนต่อประเทศไทย	เมื่อประเทศมหาอำนาจทำผิดกฎ ประเทศเล็กในความตกลง FTA อาจไม่สามารถบังคับให้ประเทศมหาอำนาจทำตามได้
31 ธันวาคม 2548	จีนแย่งเงินลงทุนทางตรงจากต่างประเทศ (FDI) จากประเทศอื่นหรือไม่	จีนไม่ได้แย่งเงินลงทุนทางตรงจากประเทศในเอเชียรวมทั้งไทยอย่างที่เข้าใจกัน เพราะทุก 1% ของเงินลงทุนที่เพิ่มขึ้นของจีน จะทำให้ประเทศอื่นในเอเชียมีเงินลงทุนเพิ่ม 0.74%
14 มกราคม 2549	ไทยกำลังจะมีกฎหมายสิทธิบัตรยาที่เข้มกว่ากฎหมายสหรัฐ??	ไม่มีเหตุผลที่ประเทศไทยจะต้องมีกฎหมายสิทธิบัตรเข้มงวดกว่ากฎหมายสหรัฐใน FTA
17 มกราคม 2549	ข้อสังเกตการเจรจา FTA ไทย-สหรัฐ และโจทย์ฝากคิดถึงรัฐและประชาชนไทย (ตอนที่ 1)	ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยในการทำ FTA และการชดเชยผู้ได้รับผลกระทบ
18 มกราคม 2549	ข้อสังเกตการเจรจา FTA ไทย-สหรัฐ และโจทย์ฝากคิดถึงรัฐและประชาชนไทย (ตอนที่ 2)	ข้อเสนอต่อรัฐบาลไทยในการทำ FTA และการชดเชยผู้ได้รับผลกระทบ
28 มกราคม 2549	วิพากษ์นโยบาย FTA ของไทย โดยนักวิจัยจาก London School of Economics	นโยบาย FTA ของไทยไม่มียุทธศาสตร์ ไม่เชื่อมโยงกับนโยบายภายในประเทศ ทำให้ไม่ได้ประโยชน์อย่างแท้จริง และเสี่ยงต่อความผิดพลาดในการเจรจา
11 กุมภาพันธ์ 2549	NAFTA กับข้อถกเถียงที่มีต่อเม็กซิโก	10 ปีที่ผ่านมาของ NAFTA มีผลต่อสหรัฐ แคนาดา และเม็กซิโกอย่างไร
25 กุมภาพันธ์ 2549	การค้ากับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	จริงหรือที่โลกาภิวัตน์และการค้าทำให้เกิดความหลากหลายทางวัฒนธรรมการบริโภคที่ลดลง
11 มีนาคม 2549	นโยบายเศรษฐกิจชาตินิยมให้ประโยชน์แก่ใคร?	บทเรียนของมาเลเซียในการใช้นโยบายเศรษฐกิจและนโยบายอุตสาหกรรมแบบชาตินิยม
25 มีนาคม 2549	FTA บริการสุขภาพ ใครได้ ใครเสีย?	ถ้า FTA ทำให้ผู้ป่วยต่างชาติเข้ามารักษาพยาบาลในประเทศไทยมากขึ้น ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นอย่างไร?

วัน เดือน ปี	ข้อบทความ	เนื้อหาบทความ
8 เมษายน 2549	ผลกระทบของ FTA หนักแค่ไหน!	ผลกระทบของ FTA ที่มีต่อไทยแบ่งออกได้เป็น 4 กรณีหากเราแบ่งผู้มีส่วนได้เสีย ออกเป็น ผู้ประกอบการและผู้บริโภค
13 เมษายน 2549	"TIFA" ทางเลือกใหม่ ถ้า FTA ไทย-สหรัฐฯ ไม่ประสบความสำเร็จ	สหรัฐอาจใช้"กรอบความตกลงทางการค้าและการลงทุน" เป็นก้าวแรกของความสำเร็จในการเจรจาทางการค้า
22 เมษายน 2549	ใช้กึ่งฝอยจีเอสพี ตกปลากระพง FTA?	หากสหรัฐฯ ยกเลิกจีเอสพีที่ให้แก่ไทย จะมีผลกระทบมากน้อยเพียงใด
6 พฤษภาคม 2549	ใครได้ ใครเสียจากการเปิดเสรีจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ?	การเปิดเสรีการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐใน FTA ไทย-สหรัฐฯ จะช่วยให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐของไทยมีการแข่งขันมากขึ้น
20 พฤษภาคม 2549	"ไม่เข้าร่วม FTA อาเซียน-เกาหลีใต้" มีผลกระทบกับไทยแค่ไหน ?	การประมาณการผลกระทบของ FTA อาเซียน-เกาหลีใต้ที่มีต่อประเทศไทย
3 มิถุนายน 2549	CEPEA สูตรใหม่ของ FTA แห่งเอเชียตะวันออก	การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของการทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจอย่างเต็มรูปแบบในเอเชียตะวันออก (Comprehensive Economic Partnership in East Asia: CEPEA)
17 มิถุนายน 2549	ปัญหา "เส้นกัวยเดียวพันกัน" ในอาเซียน	การวิเคราะห์ปัญหาที่จะเกิดขึ้นหากประเทศต่างๆ หันมาทำ FTA กันอย่างไม่รอบคอบ
1 กรกฎาคม 2549	การปลอมแหล่งกำเนิดสินค้า: บทเรียนจากอินโดนีเซีย	การวิเคราะห์สาเหตุของการปลอมแหล่งกำเนิดสินค้า และผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงในต่างประเทศ
15 กรกฎาคม 2549	อนาคตและทางเลือกของ FTA ไทย-สหรัฐ	การคาดการณ์รูปแบบการเจรจา FTA ระหว่างไทยและสหรัฐฯ ในอนาคต และการเสนอแนะทางแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้น
29 กรกฎาคม 2549	ความท้าทายในการเจรจา FTA ไทย-อินเดีย	ปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการเจรจา FTA ระหว่างอาเซียนกับอินเดีย และโจทย์สำคัญสำหรับการเจรจา FTA ระหว่างไทยและอินเดีย
12 สิงหาคม 2549	หลุมฝังศพของ WTO !?!	การวิเคราะห์แนวโน้มที่ความตกลงการค้าเสรีระดับพหุภาคีจะไม่ประสบความสำเร็จ และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนาอื่นๆ
26 สิงหาคม 2549	เตรียมตัวและเตรียมใจก่อนจะเจรจา FTA กับสหภาพยุโรป	การวิเคราะห์รูปแบบการทำ FTA กับประเทศกำลังพัฒนาของสหภาพยุโรปในช่วงที่ผ่านมา เพื่อเตรียมความพร้อมในการเจรจา FTA ระหว่างอาเซียนกับสหภาพยุโรป
9 กันยายน 2549	ผู้ประกอบการไทยใช้ประโยชน์จาก FTA มากแค่ไหน?	การวิเคราะห์การใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลง FTA ฉบับต่างๆ ของผู้ประกอบการไทยในช่วงที่ผ่านมา

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้ให้ตอบคำถามที่ผู้เข้าชมเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ได้ฝากคำถามในประเด็นต่างๆ มายังคณะผู้วิจัยผ่านทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) อย่างต่อเนื่องในช่วงที่ผ่านมา จากจำนวนไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด 27 ฉบับ คณะผู้วิจัยได้ตอบคำถามในประเด็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความตกลงการค้าเสรีไป 14 ฉบับ และในประเด็นผลกระทบจากการทำความตกลงการค้าเสรีไป 13 ฉบับ

2.4 บทสรุปการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชนโดยคณะผู้วิจัย

ที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยได้ให้ข้อมูลแก่ประชาชนผ่านช่องทางต่างๆ อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ การให้ข้อมูลโดยตรงแก่กลุ่มที่มีความสนใจเป็นพิเศษผ่านงานสัมมนา และการเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่อต่างๆ ในภาพรวมแล้ว คณะผู้วิจัยประเมินว่าการดำเนินการให้ข้อมูลดังกล่าวประสบความสำเร็จในระดับที่น่าพอใจ เมื่อพิจารณาจากผลการตอบรับที่ดีจากประชาชน ซึ่งสามารถวัดได้จากจำนวนผู้เข้าชมเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ที่มีมากกว่า 27,000 ครั้ง และจำนวนผู้เข้าร่วมการสัมมนาในแต่ละเวทีที่จัดขึ้น นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยยังได้รับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจากภาคส่วนต่างๆ ของสังคม ซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยอีก 3 โครงการมาก

บทที่ 3 การให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเปิดเสรีทางการค้าแก่ประชาชน ในต่างประเทศ: กรณีศึกษากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ในประเทศแคนาดา

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้าระหว่างประเทศของประเทศแคนาดา⁴

เหตุผลที่คณะผู้วิจัยเลือกทำการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนของประเทศแคนาดานั้น เนื่องจากประเทศแคนาดาได้รับการยอมรับว่าประสบความสำเร็จในการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม แม้ว่าประเทศแคนาดาจะมีรูปแบบการปกครองและโครงสร้างพื้นฐานที่แตกต่างจากประเทศไทยในหลายเรื่องก็ตาม แต่ข้อเสนอแนะบางส่วนที่ได้จากผลการศึกษาดังกล่าวน่าจะสามารถนำมาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์กับประเทศไทยได้

3.1 รูปแบบการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายการค้าของประเทศต่าง ๆ

ที่ผ่านมา การกำหนดนโยบายการค้าของหลาย ๆ ประเทศ มักจะไม่ได้ให้ความสำคัญกับความเป็นประชาธิปไตยมากนัก (democratic deficit) การขาดความโปร่งใสและความรับผิดชอบต่อสังคมทำให้ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมเกิดความสงสัยและไม่ไว้วางใจรัฐบาลมากขึ้น ทำให้เกิดความเสียหายต่างๆ เช่น การมีบทบัญญัติด้านการลงทุนในความตกลงการค้าเสรีอเมริกาเหนือ (NAFTA) ที่สร้างปัญหา ตลอดจนอาจนำมาสู่การเกิดเหตุการณ์ประท้วงการออกนโยบายการค้าต่างๆ

จากงานวิจัยของ Hocking (2004) ประเทศต่างๆ จึงได้ให้ความสำคัญกับประเด็นความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้าของประเทศมากขึ้น จากเดิมที่เคยกำหนดนโยบายจากภายในรัฐบาลเท่านั้น หรือที่เรียกกันว่า “โมเดลแบบสโมสร (Club Model: CM)” หรือ “โมเดลแบบปิด” เปลี่ยนไปเป็นการกำหนดนโยบายโดยมีการเปิดโอกาสให้ตัวแทนธุรกิจสามารถแสดงความคิดเห็นแก่รัฐบาลได้ หรือที่เรียกกันว่า “โมเดลแบบสโมสรขยาย (Adaptive Club Model: ACM)” หรือ “โมเดลแบบกึ่งปิด” จนไปถึงการกำหนดนโยบายที่เปิดกว้างมากที่สุดซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ สามารถแสดงความคิดเห็นได้ หรือที่เรียกกัน

⁴ เนื้อหาในส่วนนี้คณะผู้วิจัยอ้างอิงจากบทความเรื่อง “The Canadian model for public participation in trade policy formulation” ของ Ms. Ann Weston จากสถาบันวิจัย North-South Institute ที่คณะผู้วิจัยได้แปล เรียบเรียง และเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ <http://www.ftadigest.com> ภาษาที่ใช้จึงเป็นภาษากึ่งทางการซึ่งประชาชนทั่วไปสามารถอ่านเข้าใจได้โดยง่าย

ว่า “โมเดลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ (Multi-stakeholder Model: MM)” หรือ “โมเดลแบบเปิด”
วัตถุประสงค์และลักษณะของรูปแบบการกำหนดนโยบายต่างๆ สรุปไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 รูปแบบของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้า

รูปแบบ	ผู้เกี่ยวข้อง	วัตถุประสงค์	ลักษณะของกระบวนการ
โมเดลแบบสโมสร (Club Model: CM) หรือ โมเดลแบบปิด	ตัวแทนจากกระทรวงการต่างประเทศ - กระทรวงพาณิชย์ และ กระทรวงที่เกี่ยวข้องอื่นๆ	เพื่อร่วมกันกำหนดนโยบายการค้าที่มีความซับซ้อนมากขึ้นเรื่อยๆ อันเนื่องมาจากการที่กระทรวงต่างๆ มักจะมีจุดยืนที่แตกต่างกัน	- เป็นไปตามระบบบริหารราชการแบบเดิม ซึ่งจำกัดการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมาก - มักจะเกิดความขัดแย้งอันเนื่องมาจากการมีจุดยืนที่แตกต่างกัน - ได้ข้อสรุปที่มีแนวโน้มที่จะนำไปสู่การค้าเสรีได้
โมเดลแบบสโมสรขยาย (Adaptive Club Model: ACM) หรือ โมเดลแบบกึ่งปิด	- ตัวแทนจากกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงที่เกี่ยวข้องอื่นๆ - ตัวแทนธุรกิจ	เพื่อรับฟังข้อมูลจากภาคเอกชนสำหรับใช้ประกอบการกำหนดนโยบายการค้า	- เป็นการประชุมที่รัฐเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในระดับหนึ่งภายใต้การควบคุม - มีการพูดคุยกันเรื่องผลประโยชน์และผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับภาคธุรกิจ - ไม่สามารถตอบสนองข้อสงสัยของสังคมได้ว่าเหตุใดจึงต้องมีนโยบายการค้าเปิดเสรีการค้า
โมเดลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ (Multi-stakeholder Model: MM) หรือ โมเดลแบบเปิด	ตัวแทนภาคสังคม และ อาจจะมีตัวแทนจากรัฐบาลหรือตัวแทนจากธุรกิจหรือไม่ก็ได้	เพื่อขอความคิดเห็นและฉันทามติจากทุกภาคส่วนของสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากกลุ่มที่มีความคิดเห็นคัดค้านกับนโยบายการค้า	- มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับทุกภาคส่วนของสังคมมากขึ้น - พยายามตอบสนองข้อสงสัยต่างๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นว่านโยบายการค้าเสรีมีความชอบธรรมและสามารถใช้ในการพัฒนาประเทศได้ - อาจทำให้เกิดปัญหาระหว่างรัฐบาลและผู้เข้าร่วมประชุมที่ไม่ใช่รัฐบาล จนทำให้ผู้เข้าร่วมประชุมบางกลุ่มถอนตัวออกจากการประชุม

ที่มา: Hocking (2004)

ที่ผ่านมา กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบายการค้าของประเทศ กำลังพัฒนามักจะไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจาก

- การขาดความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายนิติบัญญัติ และระหว่างรัฐบาลกลางกับรัฐบาลส่วนท้องถิ่น เช่น ในประเทศแอฟริกาใต้ แม้ว่าสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและแรงงานแห่งชาติ (National Economic Development and Labour Council: NEDLAC) และรัฐสภาจะมีหน้าที่ร่วมกันในการพิจารณาและออกกฎหมายต่าง ๆ แต่หากเป็นนโยบายด้านการค้า รัฐสภามักจะถูกจำกัดบทบาทลง เนื่องจากรัฐบาลมักจะข้ามขั้นตอนไม่ส่งให้รัฐสภาพิจารณาเห็นชอบ [Draper, 2005]
- การจำกัดบทบาทของผู้เข้าร่วมประชุมในเวทีการประชุมระดับต่าง ๆ เช่น การที่รัฐบาลบราซิลจำกัดบทบาทของสหภาพแรงงานและตัวแทนของสังคมกลุ่มต่างๆ ในการประชุมเวที SENALCA ซึ่งเป็นการประชุมกลุ่มเลขาธิการความตกลงเขตการค้าเสรีแห่งทวีปอเมริกา (FTAA) และการประชุมหารือด้านเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศสมาชิกตลาดรวมอเมริกาใต้ (MERCOSUR) [Marconini, 2005]
- การขาดบุคลากรของรัฐที่มีความสามารถด้านนโยบายการค้า
- การขาดการปรึกษากับภาคธุรกิจ ซึ่งทำให้รัฐบาลไม่สามารถรับทราบข้อมูลที่แท้จริงว่าภาคธุรกิจต้องการและมีความสนใจในเรื่องใดบ้าง

อย่างไรก็ตาม ประเทศกำลังพัฒนากำลังปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเต็มที่ ตัวอย่างการปรับปรุงที่น่าสนใจ เช่น รัฐบาลบราซิลได้จัดให้มีการประชุมระหว่างผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับหน่วยงานรัฐต่างๆ ซึ่งผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นมักเลือกปรึกษาหารือกับหน่วยงานรัฐที่ตนเชื่อมั่นโดยตรง หรือที่เรียกว่าการเลือกเวทีที่เข้าร่วม (forum shopping) [Marconini, 2005]

ในประเทศพัฒนาแล้ว เช่น ประเทศในกลุ่มสหภาพยุโรปและสหรัฐฯ จะมีกลไกสำหรับกระบวนการปรึกษาหารืออย่างเป็นทางการ ทั้งที่เป็นกลไกสำหรับฝ่ายบริหาร ฝ่ายนิติบัญญัติ และหน่วยที่ไม่ใช่รัฐบาล (non-state actor) เช่น สหภาพยุโรปมีคณะกรรมการภูมิภาคยุโรป (European Commission's Committee of the Regions) ที่จะคอยปรึกษาหารือกับตัวแทนของสังคม สหรัฐฯ มีคณะกรรมการของสภาองเกรส และแคนาดามีคณะกรรมการรัฐสภาด้านการค้าและกลไกที่รัฐบาลกลางจะต้องปรึกษารัฐบาลมลรัฐผ่านทางคณะกรรมการร่วมที่เรียกว่า C-Trade เป็นต้น